

Handläggare
Sara Magnusson

Telefon: 08-508 178

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2017-12-19

Verksamhetsplan 2018 för Hässelby- Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer verksamhetsplan för år 2018 enligt förvaltningens förslag och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om 232,5 mnkr i omslutningsförändringar.
3. Stadsdelsnämnden fastställer resultatenheter enligt bilaga 01.
4. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 2,5 mnkr avseende projekt för att motverka hemlöshet enligt bilaga 02.
5. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 7,0 mnkr avseende medel för trygghetsskapande åtgärder enligt bilaga 03.
6. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 5,3 mnkr avseende medel för utökad hantering av dagvatten, normala och stora flöden i Solursparken, Vällingby centrum enligt bilagorna 04 och 05.
7. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 2,0 mnkr avseende medel för skötsel av naturreservat.
8. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 2,0 mnkr avseende medel för genomförande av åtgärder i enlighet med målet om en giftfri miljö.
9. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om kompletterande stimulansbidrag för startkostnader om 0,1 mnkr för en ny gruppbostad på fastigheten Strandviolen 6.
10. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om medel för kompetensutveckling, kompetensutveckling av tillsvidareanställda förskollärare enligt bilaga 06.

11. Stadsdelsnämnden delegerar till förvaltningschefen, enligt 6 kap 33 § kommunallagen, rätten att ansöka om medel från stadens sociala investeringsfond.

Denise Melin
stadsdelsdirektör

Ärendet

Verksamhetsplanen har tagits fram i medverkan av samtliga avdelningar. Information enligt 19 § MBL är planerad till tisdag 5 december och förhandling enligt MBL 11 § till tisdag 12 december. Ärendet har behandlats av funktionshinderrådet och pensionärsrådet.

Innehållsförteckning

Inledning	5
1. Ett Stockholm som håller samman	10
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	11
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	14
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	19
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	23
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	23
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	24
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	25
2. Ett klimatsmart Stockholm	29
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	29
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	29
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	30
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	31
2.5 Stockholms miljö är giftfri	31
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	32
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	33
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	33
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	34
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	34
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	36
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	37
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	38
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	38
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	40
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	42
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	44
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	45
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	46
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	48

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	49
Uppföljning av ekonomi.....	51
Nämndens ekonomiska förutsättningar	51
Investeringar.....	59
Försäljningar av anläggningstillgångar	59
Resultatenheter	59
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	60
Budgetjusteringar	60
Omslutningsförändringar.....	60
Medel för lokaländamål.....	61
Övriga ekonomiska redovisningar.....	61
Kvalitetsarbete.....	61
Övrigt.....	Error! Bookmark not defined.

Bilagor

Bilaga 1: Blankettsett VP 2018 Sdn04

Bilaga 2: Ansökan om medel från centrala medelsreserven. Hemlöshet.

Bilaga 3: Ansökan om investeringsmedel för trygghetsskapande åtgärder, Strandliden

Bilaga 4: Ansökan om klimatinvesteringsmedel

Bilaga 5: Bilaga till ansökan om klimatinvesteringsmedel, ekonomi

Bilaga 6: Ansökan om medel för kompetensutveckling, förskola

Bilaga 7: Strategisk kompetensförsörjning

Bilaga 8: Kompetensförsörjningsplan

Bilaga 9: Plan för upphandling

Bilaga 10: Väsentlighets- och riskanalys med plan för intern kontroll 2018

Bilaga 11: Pågående och planerade digitaliseringsprojekt

Inledning

Hässelby-Vällingby hade år 2016 drygt 73 400 invånare. Befolkningsmängden har ökat årligen, sedan 2007 har befolkningen ökat med nästan 12 000 invånare, och förväntas fortsätta öka men i en mindre omfattning. År 2026 förväntas befolkningsmängden uppgå till ungefär 78 600 invånare.

Hässelby-Vällingby består av de nio stadsdelarna Grimsta, Kälvesta, Nälsta, Råcksta, Vinsta, Vällingby, Hässelby gård, Hässelby strand och Hässelby villastad. Stadsdelsområdet har i jämförelse med genomsnittet i Stockholms stad en lägre andel invånare med eftergymnasial utbildning, lägre medelinkomst, högre andel invånare med ekonomiskt bistånd, högre ohälsotal och ett lägre valdeltagande. Det är stora skillnader inom stadsdelsområdet vilket framkommer av tabellen nedan. I tabellen nedan har stadsdelen Hässelby villastad delats upp i två, Hässelby villastad exklusive Smedshagen respektive Smedshagen. Uppdelningen har gjorts för att visa skillnaderna som är inom den stadsdelen.

	Befolkning	Eftergymnasial utbildning 25-64 år	Behörighet till gymnasieskolan	Medelinkomst 20-64 år	Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal ant. dagar 16-64 år	Valdeltagande kommun- fullmäktige
Område / År	2016	2016	2016	2015	2016	2016	2014
Hässelby-Vällingby	73 445	44,5 %	86,2 %	325 900	3,4 %	23,2	74,9 %
Grimsta	4 427	35,2 %	72,3 %	246 900	5,1 %	32,2	67,3 %
Kälvesta	4 596	55,5 %	88,0 %	400 300	0,1 %	15,0	87 %
Nälsta	4 991	56,8 %	92,5 %	409 000	0,3 %	15,6	84,3 %
Råcksta	9 124	48,3 %	85,0 %	305 400	1,2 %	17,8	71,4 %
Vinsta	4 593	43,8 %	86,2 %	338 800	1,5 %	18,9	75,5 %
Vällingby	8 586	43,8 %	79,5 %	297 900	5,5 %	30,3	72,9 %
Hässelby Gård	11 146	35,5 %	73,6 %	244 400	7,9 %	29,2	63,8 %
Hässelby Strand	7 745	37,8 %	85,4 %	265 500	3,7 %	31,0	68,9 %
Hässelby Villastad exkl. Smedshagen	16 168	52,7 %	93,8 %	432 800	0,4 %	16,4	86,3 %
Smedshagen	2 069	28,9 %	71,0 %	229 000	8,2 %	35,0	56,6 %
Stockholms stad	935 619	57,5 %	89,6 %	378 900	2,5 %	18,8	82,1 %

Källa: Sweco, 2017.

Smedshagen, Grimsta och Hässelby gård är de tre områden som är prioriterade i förvaltningens lokala utvecklingsprogram (LUP) som antogs i september 2016. Trygghet i stadsdelsområdet, barn och ungas utveckling samt arbete och försörjning bedöms ha störst utvecklingsmöjligheter i arbetet för att bidra till en hållbar och jämlik stad. Det lokala utvecklingsarbetet ska utföras i hela stadsdelsområdet, men med särskilt fokus på Hässelby gård, Grimsta och Smedshagen. LUP har ett långsiktigt perspektiv med mål om tre till fem år. Mål och aktiviteter är integrerade i förvaltningens verksamhetsplan.

Fokus 2018

Nedan beskrivs förvaltningens verksamhet, fokus i arbetet 2018 och de områden som förvaltningen identifierat som särskilt angelägna att utveckla och samverka kring.

Staden som arbetsgivare

Förvaltningens har ungefär 1 600 anställda, varav 86 procent är kvinnor och 14 procent är män. 12 procent är deltidsanställda. De största yrkesgrupperna är barnskötare, förskollärare,

undersköterskor, vårdbiträden och socialsekreterare. Sjukfrånvaron uppgår till drygt 8 procent.

Det finns ett stort behov av samverkan inom staden och förvaltningen i syfte att skapa värde för invånarna. Förvaltningen ser att samverkan är ett förbättringsområde där kompetensutveckling behövs. En framgångsrik samverkan kräver teoretiska kunskaper, praktiska verktyg och övningar. Att leda i samverkan ska prioriteras. Ett gott ledarskap är dessutom strategiskt viktigt för att förebygga arbetsrelaterad ohälsa och är också betydelsefullt när sjukdom och sjukskrivning beror på andra orsaker.

Förvaltningen har identifierat att det finns ett behov av ett närvarande ledarskap. Det närvarande ledarskapet ska utvecklas. Roller, mandat och ömsesidiga förväntningar ska vara tydliga. Arbetet förväntas leda till minskad personalomsättning och minskad sjukfrånvaro.

Förvaltningen planerar att erbjuda minst 1000 ungdomar feriarbete varav drygt hälften i den egna verksamheten. För att kunna erbjuda ett högt antal ungdomar feriearbete krävs samverkan med fackförvaltningar, andra stadsdelsförvaltningar, entreprenörer, föreningslivet och fackliga organisationer. Ett samarbete har inletts med stadsarkivet, kulturförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen för att skapa fler meningsfulla arbetstillfällen med lokal anknytning till stadsdelsområdet. Syftet är att öka ungdomarnas kunskap om sitt närområde utifrån ett kulturellt och ett historiskt perspektiv.

Förskola

Ungefär 2 500 barn går i förvaltningens förskolor och inskrivningsgraden uppgår till 95 procent. Förvaltningen har 10 förskoleenheter med 49 förskolor indelade i 163 avdelningar. Det finns en avdelning för finskspråkiga barn och en avdelning för flerfunktionshindrade barn. I förskolorna talas mer än 90 språk av barnen. Särskilda nyckelfunktioner arbetar med barn i behov av stöd. Förvaltningen har ett väl utvecklat arbete med natur och teknik för alla (NTA) och informations- och kommunikationsteknik (IKT) som barnen i förskolan tar del av.

I förskolan ska flickor och pojkar ges samma möjligheter att utveckla förmågor och intressen, utan begränsningar av könsmonster eller könsroller. Förskolan ska säkerställa att de arbetar systematiskt utifrån genusperspektivet. Förskolan ska ge barnen en grund för goda skolresultat. Flickors och pojkars språkutveckling och utveckling inom naturvetenskap, matematik och digitalisering är prioriterade områden. Alla barn ska ges förutsättningar till ett rikt språk, oavsett modersmål, därför inrättar förvaltningen bibliotek för vårdnadshavare och barn på två förskolor. Alla flickor och pojkar i förskolan ska ges möjlighet att använda digitala verktyg. Med tillgång till digitala verktyg i förskolan kan barnen utveckla sin färdighet och kompetens inom området, oavsett resurser i hemmet. En särskild studio där flickor och pojkar kan ta del av olika digitala verktyg och arbetssätt inrättas under året. Flickor och pojkar ska även ges möjlighet att utöva kultur och att ta del av ett varierat kulturutbud i förskolan.

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd uppgår till ungefär 790 per månad, i genomsnitt utbetalas ekonomiskt bistånd med 8 850 kronor per hushåll och månad. Antalet barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd är cirka 470. I genomsnitt har 67 unga vuxna i åldern 18-24 år försörjningsstöd varje månad.

I genomsnitt är 650 flickor och pojkar aktuella för utredning eller insatser varje månad. De

flesta barn och unga får stöd i öppenvården, cirka 150 per månad, eller i jour- och familjehem, cirka 85 per månad. Därutöver är drygt 180 ensamkommande barn och unga aktuella för utredning och insatser, oftast får de stödboende eller familjehem.

Antalet personer som är aktuella för utredning och insatser inom relationsvårdsteamet är cirka 40 personer varje månad. Antalet placerade i skyddat boende varierar och uppgår till i genomsnitt 15 personer varje månad.

Antalet personer som är aktuella för utredning och insatser för missbruk och beroende är i genomsnitt 275 varje månad. I samverkan med civilsamhället driver förvaltningen två träfflokaler för personer som har osäkra boende förhållanden eller har missbruksproblematik. Antalet personer som är aktuella för utredning och insatser på grund av socialpsykiatrisk problematik är i genomsnitt 270 varje månad. Förvaltningen driver tre gruppboendestäder i egen regi, har en träfflokal samt boendestöd och arbetsträning för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Fler kvinnor och män ska bli självförsörjande och ges möjlighet att leva ett självständigt liv. Insatser för att fler ska bli självförsörjande utvecklas. Familjer med hemmavarande barn och personer som är sjukskrivna eller har försörjningsstöd av socialmedicinska skäl är prioriterade grupper i arbetet.

Stockholmsjobb är en effektiv insats för enskilda som står långt från arbetsmarknaden som ofta leder till självförsörjning, varför förvaltningen ökar antalet Stockholmsjobb. Stockholmsjobb erbjuds enskilda som varit arbetslösa en längre tid och har försörjningsstöd, i första hand prioriteras familjer och kvinnor.

Barns och ungdomars behov av stöd och insatser ska i första hand tillgodoses på hemmaplan, därför utvecklas förvaltningens öppenvård och arbetssätt under året. Placerade barn ska ha en trygg och god omsorg. För att säkerställa att de har det stöd de behöver för att klara skolgången ska deras skolsituation följas upp systematiskt. Även barn som bor med förälder på skyddat boende ska ha skolundervisning. Kvinnor och män med missbruksproblematik ska i första hand få sina behov av stöd och insatser tillgodosett på hemmaplan, öppenvården utvecklas därför. I familjer, med barn, där det finns missbruksproblematik ska barnperspektivet uppmärksammas. För att fler unga kvinnor och män med psykosocial problematik ska få någon form av sysselsättning fortsätter förvaltningen arbeta särskilt med att stärka och motivera målgruppen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Fram till november 2017 hade ungefär 940 enskilda med funktionsnedsättning varit aktuella för insatser. Av dem har 325 personer beviljats daglig verksamhet, 212 hemtjänst, 144 grupp- eller servicebostad och 173 personer har haft boendestöd. Övriga har haft andra typer av insatser. Förvaltningen driver åtta grupp- och servicebostäder och tre dagliga verksamheter i egen regi.

Kvinnor och män med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva ett självständigt liv. I samverkan med vårdnadshavare, skola och landsting arbetar förvaltningen för att flickor och pojkar med funktionsnedsättning ska delta i fritidsaktiviteter och gå i skolan. Förmågan att kommunicera är en viktig förutsättning för självständighet. Förvaltningen fortsätter arbetet med att öka individens möjligheter till kommunikation via olika tekniska lösningar. Arbetet med genomförandeplaner ska utvecklas dels för att öka brukarens delaktighet i att ta fram

genomförandeplanen, dels för att genomförandeplanerna ska bli tydligare med mål och delmål.

Äldreomsorg

Fram till november 2017 hade ungefär 2 650 äldre kvinnor och män varit aktuella för insatser. Av dem har 1 676 personer beviljats hemtjänst, 637 har beviljats plats på vård- och omsorgsboende och 140 har beviljats biståndsbedömd dagverksamhet. Övriga har haft andra typer av insatser till exempel trygghetslarm. Förvaltningens hemtjänst har haft drygt 750 brukare hittills under året. Förvaltningen har två vård- och omsorgsboenden och ett servicehus. Belägningsgraden uppgår i snitt till ungefär 95 procent. Förvaltningen har en öppen mötesplats för äldre med totalt omkring 160 besök per månad och ett aktivitetscenter som öppnade i oktober 2017.

Kvinnor och män ska ha en trygg ålderdom och ges möjlighet att delta i sociala och fysiska aktiviteter. Alla äldre över 65 år som bor i stadsdelsområdet är välkomna till förvaltningens öppna mötesplats och aktivitetscenter. Besökarna bestämmer tillsammans med personalen vilka aktiviteter mötesplatserna ska erbjuda. Under året öppnar förvaltningen ytterligare ett aktivitetscenter. Äldre över 80 ska få riktad information om vilket stöd och vilka aktiviteter kommunen kan erbjuda, både för att öka tryggheten och möjligheten att delta i aktiviteter. Kvinnor och män med hemtjänst i det egna hemmet ska möta hemtjänstpersonal som de känner sig trygga med. Förvaltningen arbetar för att hålla nere antalet hemtjänstpersonal som varje enskild person med hemtjänst möter. Boende i vård- och omsorgsboende ska, utifrån den enskildes behov och förutsättningar, vara delaktiga i beslut och i hur den egna insatsen utförs. Därför utvecklas arbetet med genomförandeplaner.

Samhällsservice och tidigt socialt arbete

Förvaltningen har två öppna förskolor, sju parklekar, två medborgarkontor och en ungdomsmottagning samt erbjuder föräldrarådgivning och utför fältförlagt socialt arbete. De öppna förskolorna har i snitt 150 besök i veckan, parklekarna ungefär 625 och medborgarkontoren 100. Drygt 330 ungdomar besökte ungdomsmottagningens kurator 2016. Fram till oktober 2017 har 134 föräldrar deltagit i samtalsstöd och 70 föräldrar har genomgått föräldrautbildningar. Under året öppnas ytterligare en öppen förskola och öppen mötesplats för barn i ålder 10-15 år i Smedshagen. För att nå fler föräldrar som vill ha stöd i föräldrarollen startas ABC-föräldraträffar i samverkan med förskola och skola.

Flickor och pojkar ska klara kunskapsmålen och få tidigt stöd för att klara skolgången. Förvaltningen utvecklar skolsociala stödteam, ett samordnat stöd i samverkan med skolan, för att fler barn ska klara kunskapsmålen. Förvaltningen erbjuder läxhjälp, simträning samt andra fritids- och idrottsaktiviteter i öppna verksamheter. Fler flickor och pojkar ska nås av dessa aktiviteter. Flickor besöker fritidsgårdarna i stadsdelsområdet i väsentligt lägre grad än pojkar. I samverkan med fritidsgårdarna som drivs på entreprenad ska förvaltningen arbeta för att nå fler flickor.

Flickor och pojkar ska ha verktyg för att förebygga och hantera våld och kränkningar på de arenor de vistas. Förvaltningen utvecklar det våldsförebyggande arbetet och ska i samverkan med fritiden och skolan ge ungdomar möjlighet att delta i våldspreventiva program.

Alla invånare ska ha möjlighet att delta i samhället och leva ett självständigt liv, oavsett bakgrund. Utöver det stöd och den service kommunen erbjuder invånare inom ramen för

ordinarie arbete ska förvaltningen utveckla och erbjuda socialt stöd riktat till nyanlända i stadsdelsområdet för att skapa bättre förutsättningar för etablering. Stödet utvecklas och anpassas till kommunanvisade och kvotflyktingar med målet att alla ska kunna klara sig själva i samhället. Det sociala stödet ska omfatta information om staden och den service som finns i stadsdelsområdet, språkträning, stöd i föräldrarollen samt sociala och nätverksbyggande aktiviteter i öppen förskola eller introduktionsförskola. Förvaltningen ska samverka med det lokala civilsamhället i arbetet. Ett särskilt fokus ligger på att utveckla det sociala stödet till kvotflyktingar vilket förutsätter stöd från stadsledningskontoret och nära samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen.

Stadsmiljö samt trygghet och säkerhet

I stadsdelsområdet finns gott om park- och naturmark som förvaltningen sköter. Förvaltningen ansvarar bland annat för skötseln av ett naturreservat, fyra strandbad, utomhusgym, motionsspår och för investering i och upprustning av lekplatser och parklekar. Tillgängligheten på lekplatser, strandbad och i grönområden ses över fortlöpande. Vid större projekt i park eller grönområde genomförs medborgardialog tidigt i planeringsprocessen. Under året upprustas flera parklekar

Tryggheten ska öka i hela stadsdelsområdet med fokus på de områden förvaltningen har identifierat som särskilt otrygga. Arbetet med trygghetsskapandeåtgärder i den fysiska miljön sker i samverkan med trafikkontoret och andra fackförvaltningar. Förvaltningen ska ha ett tydligt och gemensamt förhållningssätt i allt trygghetsskapande arbete gentemot invånare. Det är särskilt viktigt på de arenor där barn och unga befinner sig, till exempel i parklekar och på fritidsgårdar. Förvaltningen har en trygghets- och säkerhetsstrateg med uppdrag att utveckla och samordna förvaltningens trygghets- och säkerhetsarbete. På alla nivåer i trygghets- och säkerhetsarbetet är polisen en viktig samarbetspartner. Samverkansöverenskommelsen med polisen ska revideras. Stadsdelsområdets brottsförebyggande arbete ska utvecklas och anpassas.

En tydlig organisation behöver tas fram för att hantera de frågor som uppstår inom området våldsbejakande extremism. Ett effektivt stöd för anhöriga ska tas fram. Arbetet utgår från förvaltningens handlingsplan mot våldsbejakande extremism.

Förvaltningen ska sätta fokus på krisledningsarbete för att förbättra krisberedskapen och förmågan att hantera allvarliga händelser. Övningar tillsammans med skolan planeras. Förvaltningens krisplan anpassas till stadens trygghets- och säkerhetsprogram.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förskolans kvalitet och verksamhet lägger grunden för ett livslångt lärande och anpassas till varje barns behov, förmågor och möjligheter. Barnens språkutveckling samt naturvetenskap, matematik och digitalisering är prioriterade områden som ska fördjupas för att lägga en god grund för framtida skolresultat. Flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar från traditionella könsmonster/könsroller.

Ungdomar ska ges stöd att uppnå behörighet till gymnasiet för att skapa jämlika förutsättningar till ett självständigt liv. I ett tidigt skede ska ungdomar med hög skolfrånvaro erbjudas stöd för att klara skolgången. Förvaltningens samarbete med skolorna i arbetet med skolsociala stödteam utvecklas för att ytterligare stödja ungdomar i behov.

Barn och vuxna som är i behov av stöd ska få sammanhållna insatser som ökar förutsättningarna till ett självständigt liv. Fler barn och unga ska kunna bo kvar hemma och inte behöva placeras utom hemmet. De barn och unga som placeras i familjehem ska ha en trygg och god uppväxt. Barn och unga som går i skolan ska ha en väl fungerande skolgång, vilket bland annat säkerställs genom ett utvecklat uppföljningsarbete.

Nyanlända ska få stöd till etablering genom att förvaltningen upprättar ett lokalt anpassat socialt stöd som följer stadens stödmaterial. Förvaltningen ska samverka med lokala civila samhället i arbetet med att stärka nyanländas förutsättningar till etablering.

Invånare och besökare ska vara trygga i stadsdelsområdet. Stadens mätningar och förvaltningens dialoger med boende i stadsdelsområdet visar att den upplevda otryggheten är stor. Att stärka trygghets-, säkerhets- och det brottsförebyggande arbetet är därför en prioriterad uppgift. Arbetet ska vara systematiskt och långsiktigt samt ske i samverkan med civilsamhället och polis.

Alla barn och ungdomar ska känna sig välkomna att delta i fritidsverksamheten på förvaltningens parklekar, fritidsgårdar och i de särskilda lovaktiviteterna. Flickor, HBTQ-ungdomar och ungdomar med funktionsnedsättning är en grupp som nyttjar fritidsverksamheten i låg utsträckning. Fritidsutbudet ska därför anpassas för att nå de underrepresenterade grupperna.

Alla invånare och brukare ska, oavsett förutsättningar, ska ges möjlighet att uppleva eller utöva kultur. Barn erbjuds möjlighet att pröva kultur i olika former i parklek och förskola. Arbetet för att enskilda med funktionsnedsättning, enskilda med missbruk och äldre ska möta kultur i öppen verksamhet eller i särskilt boende utvecklas.

Äldre ska ha en trygg ålderdom och ha möjlighet att delta i sociala och fysiska aktiviteter. Äldre får trygghet, social stimulans och fysisk aktivitet genom de aktiviteter som erbjuds vid förvaltningens öppna mötesplatser och aktivitetscenter samt genom biståndsbedömda insatser. Äldre med biståndsbedömd insats ska vara delaktiga i hur den egna insatsen utförs varför förvaltningen utvecklar arbetet med genomförandeplaner.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

I förskolans verksamhet ska omsorg, lek och lärande tillsammans bilda en helhet. Lärandet ska vara lustfyllt och genom lekens stimulans ska barnets kunskaper och förmåga till samspel utvecklas. Flickor och pojkar ska ha samma möjligheter att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar från traditionella könsmonster/könsroller vilka aktivt ska motverkas.

Barnens språkutveckling samt naturvetenskap, matematik och digitalisering är prioriterade områden som lägger en god grund för framtida skolresultat. En viktig uppgift i förskolans språkutvecklande arbete är att ge varje enskilt barn förutsättningar för ett rikt språk oavsett modersmål. För att stärka flickor och pojkars läs- och skrivutveckling fortsätter samarbetet med biblioteken. Barnen har tillgång till läsombud på varje förskola och på minst två förskolor ska bibliotek byggas upp.

Digitaliseringens möjligheter ska komma alla flickor och pojkar till del bland annat genom att barnen får stifta bekanskap med datalogiskt tänkande och kodning. All användning av digitala verktyg utgår från ett pedagogiskt syfte och säkerställer att barnen får tillgång till digitaliseringens möjligheter oavsett resurser i hemmet. En informations- och kommunikationsteknik-studio startas där flickor och pojkar från förvaltningens förskolor kan ta del av olika digitala verktyg och arbetssätt.

I förskolan finns miljöer där flickor och pojkar kan experimentera och utforska naturvetenskapliga och matematiska processer. Förskolan samverkar med skolan i projektet naturvetenskap och teknik för alla, NTA-väst. Projektet syftar till att öka kunskapen för medarbetare och barn inom naturvetenskap och teknik men också att stärka barnens språk genom att synliggöra och använda vetenskapliga begrepp. Det långsiktiga målet är att fler elever uppnår behörighet till gymnasiet. 13 av förvaltningens förskolor och 4 skolor ingår i projektet som följs av forskare från Stockholms universitet och vetenskapsakademien.

Förskolornas miljöer, såväl inne som ute ska vara anpassade för alla barn oavsett behov och uppmuntra till lek, rörelse och lärande. Barnen ska vara delaktiga i utformning av miljöer och rum samt kring val av material och aktiviteter för att på så vis få inflytande över sin förskolevistelse. Flickor och pojkars förmågor ska stimuleras genom ett utforskande arbetssätt. Detta kan definieras som undervisning i förskolan och är ett begrepp som ska tydliggöras och implementeras i verksamheten liksom förskolans reviderade läroplan. Flickor och pojkar erbjuds olika forum, till exempel barnråd men också enskilda aktiviteter som intervjuer, för att reflektera över sitt eget förändrade kunnande. Barnens lärande och trivsel dokumenteras och synliggörs för barn och vårdnadshavare och reflektionen utgör underlag för vidare planering.

Förskolan ska ha väl fungerande samverkansformer med vårdnadshavare. Dessa ska vara av olika slag för att kunna passa de flesta. Förvaltningen ska arbeta för att öka vårdnadshavares kännedom om och förståelse för syftet med förskolans verksamhet. Dokumentation av det enskilda barnets utveckling och lärande ska utvecklas och synliggöra det arbete förskolan gör som leder till varje barns utveckling och ett förändrat kunnande. Inför övergången till skola samverkar vårdnadshavare, förskola och skola. Formerna för det pedagogiska samarbetet mellan förskola och skola ska stärkas och informationsöverföringen om stödinsatser ska förenklas för att främja tidiga insatser i skolan.

Förvaltningen ska under 2018 starta införandet av Skolplattform Stockholm. Plattformen kommer att förenkla kommunikationen mellan förskolan och vårdnadshavare. Ett effektivt it-stöd bidrar till en ökad likvärdighet mellan förskolorna i arbetet med planering, dokumentation, uppföljning samt närvaro- och frånvarohantering.

Ökad inskrivningsgrad

Förskolan, fritiden och individ- och familjeomsorgen samarbetar för att öka andelen inskrivna barn i förskolan. Förvaltningen arbetar uppsökande och motiverar barnfamiljer att ta kontakt med öppen förskola och skola. De uppsökande åtgärderna riktas till alla barnfamiljer i stadsdelsområdet med särskilt fokus på de områden där inskrivningsgraden är lägst. För att nå ut bredare med information om förskolans verksamhet har förvaltningen tagit fram en broschyr om förskolan som ska finnas tillgänglig på bibliotek, medborgarkontor, barnavårdscentral och andra öppna mötesplatser.

Tidigt stöd för att öka kunskapsmålen

Alla barn som inte är inskrivna i förskolan ska erbjudas pedagogisk verksamhet i öppen förskola. Föräldrar som besöker öppen förskola ska ges möjlighet att delta i familjeorienterade aktiviteter och att stärkas i sin föräldraroll genom bland annat socialt nätverksbyggande, kunskapsutbyte, tematräffar och rådgivning. För att nå nyanlända barnfamiljer ska öppna förskolan erbjuda SFI (svenska för invandrare), träning i svenska språket och samhällsorientering under konceptet introduktionsförskola.

Barns vattenvana och simkunnighet i tidig ålder ska öka. Alla femåringar på förvaltningens förskolor i de prioriterade områdena ska när de går i förskolan ges möjlighet att kontinuerligt träna vattenvana.

Alla barn och ungdomar ska fortsätta erbjudas studiestöd i form av läxhjälp. För att barn och ungdomar ska få ett brett utbud av läxhjälp ska läxhjälpen utvecklas och utformas i samverkan med civilsamhället. Läxhjälpen ska vara lättillgänglig och informationen ska vara enkel att hitta på bibliotek, medborgarkontor, öppen förskola, förskola, skola, parklek och fritidsgård. Förvaltningen ska utveckla den organiserade läxhjälpen genom att erbjuda stöd till föräldrar att själva hjälpa sina barn med läxorna.

Skolsociala stödteam

Alla ungdomar som har hög skolfrånvaro ska kunna erbjudas tidigt stöd för att klara skolgången. Därför ska det skolsociala stödteamet utifrån pilotprojekt skola och socialtjänst (PPSS) utvecklas i samverkan med utbildningsförvaltningen. PPSS, som har drivits i projektform 2015-2017, har utvecklat metoder och verktyg för att öka skolnärvaro. Även föräldrar ska få stöd av det skolsociala stödteamet i form av föräldrarådgivning och föräldrautbildning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3 %	3,0 %	Tertial
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	41 %	41 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar	90 %	90 %	År
 Antal barn per grupp	15,5	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,7	4,9	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten (2-5 år)	96 %	96 %	År
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,8	3,8	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell samt göra en kartläggning av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd	2018-01-01	2018-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna arbeta för att förbättra vägledning inför val av förskoleklass samt revidera riktlinjerna för övergång från förskola till skola i enlighet med skolprogrammet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar har behörighet till gymnasiet

Förväntat resultat

- Flickor och pojkar som deltar i skolsociala stödteam uppnår högre måluppfyllelse.
- Flickor och pojkar som deltar i skolsociala stödteam uppnår högre närvaro.
- Antal flickor och pojkar, från de prioriterade områdena, som deltar i förvaltningens organiserade läxhjälp ökar (250 år 2017).
- Andel flickor och pojkar födda 2013, inskrivna på förvaltningens förskolor i de prioriterade områdena, som har genomgått vattenvaneträning, uppgår till minst 75 %.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel flickor och pojkar födda 2013, inskrivna på förvaltningens förskolor i de prioriterade områdena, som har genomgått vattenvaneträning.	75 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Flickor och pojkar födda år 2013, inskrivna i förskolan i de prioriterade områdena, erbjuds vattenvaneträning. (LUP)	2018-01-01	2018-08-31
Föräldrar får informationsmaterial om förskolans verksamhet samt föräldrastöd. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31
Samordna, utveckla och förmedla läxhjälpverksamhet till skolor, elever och föräldrar. (LUP)	2018-01-01	2018-05-31
Tematräffar för föräldrar om bland annat tandhälsa och goda levnadsvanor genomförs. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31
Utarbeta modell för skolsociala stödteam i syfte att implementera metoden på flera skolor.	2018-01-01	2018-08-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar utvecklas genom lek och lärande

Förväntat resultat

-Andel nöjda föräldrar till flickor och pojkar avseende "Jag upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning" ökar (92 % år 2017).

-Andel nöjda föräldrar till flickor och pojkar avseende "Mitt barns utveckling och lärande dokumenteras och synliggörs" ökar (78 % år 2017).

-Andel nöjda föräldrar till flickor och pojkar avseende "Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande" ökar (62 % år 2017).

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel förskolor som erbjudit vårdnadshavare minst 2 föräldrasammankomster under året	100 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor tar fram en plan för hur de ska öka svarsfrekvensen på förskoleundersökningen.	2018-01-01	2018-02-09
Den reviderade läroplanen för förskolan diskuteras och implementeras i verksamheten.	2018-04-01	2018-12-31
Flickor och pojkar i förskolan erbjuds olika forum att visa på barns perspektiv och lärande.	2018-01-01	2018-12-31
Förskolorna arbetar aktivt med Före Bornholmsmodellen för att stödja barnens språkutveckling.	2018-01-01	2018-12-31
Förskolorna arbetar för att nå kvalitetsindikatorns nivå 4 inom samtliga områden.	2018-01-01	2018-12-31
Förskolorna har handlingsplaner för barn i behov av särskilt stöd i vilka vårdnadshavarna är delaktiga.	2018-01-01	2018-12-31
I samverkan med kulturförvaltningen ges de äldre förskolebarnen i de prioriterade områdena en bok i syfte att stimulera läsning.	2018-01-01	2018-12-31
Ramöppettiderna på förskolan följs upp. (LUP)	2018-10-01	2018-12-31
Vårdnadshavare som vistas på förvaltningens parklekar, öppna förskolor och mötesplatser informeras om förskoleverksamhetens betydelse. (LUP)	2018-01-01	2018-01-01

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Hässelby-Vällingby är ett av de stadsdelsområden som har högst antal inkomna orosanmälningar avseende barn och unga i åldern 0-19 år. Under januari - oktober 2017 inkom 3 157 anmälningar och ansökningar som avsåg 2 617 unika barn och unga. Flertalet av anmälningarna kommer från polisen, hälso- och sjukvården samt förskola och skola.

För att möta barn, unga och deras familjers behov av stöd och insatser krävs en nära samverkan mellan individ- och familjeomsorgen, förskolan, skolan och fritiden. En väl utvecklad samverkan förväntas ge en större effekt för individen och en effektivare organisation. Chefer inom socialtjänsten och skolan har en strukturerad samverkan och träffas kontinuerligt i "Internt forum" sedan hösten 2017. I internt forum diskuteras och beslutas hur

enskilda ärenden ska hanteras för att vid behov ordna ett samordnat stöd för barn och unga. Ett viktigt område att utveckla är uppföljningen av vilka resultat beställda insatser får för den enskilde.

Under året ska samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS) ses över för att säkerställa att barn och unga som är i behov av ett samordnat stöd från landstinget och kommunen erhåller det. Antalet avvikelser i BUS-samverkan ska följas upp.

Insatser på hemmaplan och sociala insatsgrupper

Familjer med barn och unga som är i behov av insatser erbjuds familjebehandling, enskilda samtal och annat anpassat stöd utifrån den enskildes behov. För att barn och unga inte ska behöva placeras utanför hemmet har ett särskilt team startat som arbetar med lösningsfokuserad intensiv hemmabaserad familjebehandling (LIHF). Detta team kan erbjuda omfattande insatser under kortare eller längre perioder i familjer med målsättning att detta ska leda till en förbättrad familjesituation så att barn och unga kan bo kvar i hemmet.

Ett prioriterat område är uppföljning av de barn som är placerade i familjehem för att säkerställa att de får en trygg och god uppväxt. De placerade barnens skolsituation kommer att följas upp systematiskt för att säkerställa att barnen får det stöd de behöver för att klara av skolgången.

Sociala insatsgruppen som idag arbetar med unga i åldern 18-29 år som är kriminella eller riskerar att hamna i en kriminell livsstil kommer att utöka arbetet för att i ett tidigt skede komma i kontakt med ungdomar från 15 års ålder som är i riskzonen.

För att ensamkommande flickor och pojkar ska kunna leva ett självständigt liv kommer förvaltningen att arbeta för att de får en stadigvarande boendeform och får stöd att komma till sysselsättning och egen försörjning.

Förebyggande ungdoms- och fritidsarbete

Barn och ungdomar med bristande skyddsfaktorer såsom god skolgång, hälsa och meningsfull fritid ska upptäckas tidigt. Vuxennärvaron ska öka i skolan, på fritidsgårdar i parklekar och offentliga miljöer genom att den uppsökande verksamheten arbetar dagtid, kvällar och helger. Den uppsökande verksamheten ska även lotsa barnen och ungdomarna till fritids- och idrottsaktiviteter.

Alla ungdomar som har frågor kring ångest, oro, stress, psykisk hälsa, sex och samlevnad, samt sexuell läggning ska fortsätta erbjudas tidigt stöd och rådgivning på ungdomsmottagningen. På ungdomsmottagningen får flickor och pojkar även kunskap om hur för pornografi och har påverkan på den fysiska och psykiska hälsan.

För att barn och ungdomar i riskzon ska få tidigt stöd behövs en god samverkan mellan skola, förskola, socialtjänst och fältförlagt socialt arbete (fältassistenter, föräldrarådgivare, skolsocionom, medborgarvärdar och fritidsledare/pedagoger). Förvaltningen fortsätter utveckla de lokala samverkansgrupperna i de prioriterade områdena. I samverkansgrupperna deltar landstinget, utbildningsförvaltningen, och idrottsförvaltningen.

Tidigt förebyggande stöd till föräldrar

Alla föräldrar ska ges möjlighet att stärkas i sin föräldraroll. Förvaltningen ska erbjuda både stödsamtal och generellt föräldrastöd i form av föräldraträffar enligt programmet Alla barn i centrum (ABC). För att nå fler föräldrar påbörjas arbetet med ABC- föräldraträffar i

samverkan med förskolor och skolor. Arbetet startar i de prioriterade områdena.

För att stärka förstagångsföräldrar och småbarnsföräldrars kunskap om barn och barns grundläggande behov och omsorg erbjuder förvaltningen föräldrarådgivning och samtalsstöd på barnavårdscentral (BVC) och barnmorskemottagning (BMM). Förvaltningen medverkar även till uppstart av ett hembesöksprogram tillsammans med landstinget. Programmet innebär att förstagångsföräldrar erbjuds hembesök av sjuksköterska från BVC och föräldrarådgivare. Syftet är att stärka föräldrars kunskap om barn, samspel, självkänsla och välbefinnande i hemmiljö.

Socialt stöd för nyanlända

Under januari - september 2017 har 349 nyanlända varav 103 vuxna och 246 barn anvisats till stadsdelsområdet. Staden har planerat att bygga ytterligare två genomgångsboenden. Ett boende planeras i Hässelby strand med 52 lägenheter och ett i Grimsta med 40 lägenheter.

Nyanlända ska erbjudas ett socialt stöd under etableringsperioden om två år. Ett socialt stöd utvecklas och anpassas till kommunanvisade och kvotflyktingar för att skapa bättre förutsättningar för etablering. Förvaltningens sociala stöd ska vara lokalt anpassat och följa stadens stödmaterial, 8 steg för etablering. Det sociala stödet ska innehålla praktiskt stöd samt information om staden och stadsdelsförvaltningen, till exempel information om den service som finns i stadsdelsområdet, språkträning (utöver SFI), föräldrarådgivning och föräldrastödsutbildning. Föräldrar och barn erbjuds även pedagogisk verksamhet och nätverksbyggande i öppen förskola eller introduktionsförskola. Förvaltningen ska samverka med det lokala civila samhället i arbetet med att stärka nyanländas förutsättningar till etablering.

Ett särskilt fokus kommer att ligga på att utveckla det sociala stödet till kvotflyktingar vilket förutsätter stöd från stadsledningskontoret och nära samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen. Ett ökat mottagande av kvotflyktingar kan innebära ärenden som kräver utredning, biståndsbedömning och insatser vilket förutsätter att socialtjänsten och enheten för funktionsnedsättning har beredskap för nyanlända med särskilda behov.

Drogförebyggande arbete

Tillgång till och missbruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) ska minska. Förvaltningen ska arbeta för att implementera stadens ANDT program med fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av ANDT. Förvaltningen ska utifrån lokala förutsättningar och behov arbeta fram en handlingsplan för att bedriva ett samordnat drogförebyggande arbete med tydlig ansvarsfördelning och samsyn mellan berörda verksamheter. I syfte att minska tillgång till tobak och alkohol arbetar förvaltningen med att utöva tillsyn av folköl- och tobaksförsäljning på försäljningsställena. Tillsyn kommer även att omfatta försäljning av e-cigarett.

Missbruk och beroende

Förvaltningen fortsätter att utveckla öppenvården för att tillgodose behovet av insatser på hemmaplan och minska antalet placeringar vid behandlingshem och stödboende. Samverkan med förvaltningar i västerort pågår för att tillsammans erbjuda ett varierat utbud av öppenvårdsinsatser, såväl individuellt som i grupp. För personer som genomgått behandling för sitt missbruk är det av stor betydelse att få arbetslivsinriktad rehabilitering. Förvaltningen fortsätter därför att utveckla den arbetslivsinriktade rehabiliteringen och sysselsättningen för

målgruppen.

De prioriterade målgrupperna är personer med samsjuklighet, unga vuxna och kvinnor med missbruk och beroende. För att tillgodose behovet av samordnat stöd är det av stor betydelse att samverkan mellan socialtjänst och landstingets beroendevård och psykiatri fungerar väl. Förvaltningens samlokalisering med beroendevården är en tillgång i det dagliga arbetet för att snabbt kunna erbjuda enskilda vård och behandling.

Andelen insatser som avslutas enligt plan är högre för kvinnor än för män. En åtgärd förvaltningen vidtar under året är att utveckla insatserna i den egna öppenvården för att säkerställa att både kvinnor och män får en insats som ger resultat samt att andelen kvinnor och män som avslutas enligt plan ökar och att skillnaderna minskar.

Barnperspektivet ska genomsyra arbetet i missbruks- och beroendevården och en helhetssyn ska prägla arbetet med familjer där det finns hemmavarande barn. Från och med den 1 januari 2018 ingår problem med spel om pengar i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Det innebär att kommuner och landsting blir ålagda att förebygga spelproblem samt erbjuda stöd och behandling. Detta innebär ett ökat behov av kunskaper inom området.

Insatser mot hemlöshet

Inga barnfamiljer ska avhysas och alla barn ska garanteras ett boende. Det vräkningsförebyggande arbetet fortsätter genom individuella insatser samt i samverkan med bostadsbolag och hyresvärdar. Sedan ett år tillbaka har förvaltningen ett riktat stöd med budget- och skuldrådgivning till personer som bor i försöks- och träningslägenheter. Detta har givit positiva resultat och andelen personer som har fått överta ett eget kontakt har ökat.

Familjer med barn och unga som lever i osäkra boendeförhållanden på vandrarhem, hotell och andra tillfälliga boenden är en utsatt grupp. Förvaltningen har ansökt om särskilda projektmedel, från centrala medelreserven, för arbete med barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden och stöd till äldre personer som är hemlösa eller riskerar att bli vräkt.

Socialpsykiatri

För att kvinnor och män som är aktuella inom socialpsykiatri ska kunna leva ett självständigt liv ska förvaltningen arbeta med insatser för sysselsättning samt brukardelaktighet både i utredningen och i utförandet av insatsen. Förvaltningen fortsätter att arbeta med ett särskilt team för att stärka kvinnor och män upp till 29 år att komma igång med någon form av sysselsättning. Samverkan med andra aktörer såsom landstinget och anhöriga är viktigt. Förvaltningen utvecklar stödet till anhöriga genom att arbeta med Program för stöd till anhöriga 2017-2020.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	Tertial
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	25 %	25 %	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	37 %	37 %	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
			
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	60 %	60 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	91 %	91 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	90 %	90 %	År
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	26 %	26 %	År
 Antal hemlösa	90 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla och implementera former för det sociala stödet till nyanlända	2018-01-01	2018-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska implementera rutiner för att säkerställa att hänsyn tas till barnperspektivet i ärenden där en förälder/vårdnadshavare aktualiseras hos socialtjänsten	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska säkerställa stödet till barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden, exempelvis genom att tillhandahålla särskilda bo-lotsar som ger stöd i bostadssökande och genom kompensatoriska åtgärder riktade till barnen	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska öka delaktigheten för målgruppen inom socialpsykiatri genom att stödja brukarorganisationernas deltagande i brukarråd och brukarrevisorer	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har jämlika livschanser

Förväntat resultat

-Antal föräldrar som deltagit i förvaltningens föräldrastödsprogram uppgår till minst 105 (70, år 2017).

-Andelen flickor och pojkar, kvinnor och män, som anvisats till stadsdelsområdet via Intro Stockholm, deltar i förvaltningens program för socialt stöd och uppgår till minst 60 %.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En implementerings- och prioriteringsplan, som bygger på stadens reviderade ANDT-program, tas fram.	2018-01-01	2018-12-31
Ett program för socialt stöd riktat till nyanlända i genomgångsboenden tas fram.	2018-01-01	2018-04-30
Lördagsöppet erbjuds på Västerorts ungdomsmottagning. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31
Utveckling av det förebyggande och uppsökande arbetet mot barnfamiljer i form av bland annat föräldrastödsutbildning ABC. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män lever ett självständigt liv

Förväntat resultat

- Minst 70 % av de familjer med barn och unga som fått öppenvårdsinsatser uppger att de har fått stöd som varit till hjälp i deras livssituation.
- Minst 37 % av de som genomgått behandling för missbruk och beroende har fullföljt behandlingen enligt den plan som upprättats.
- Minst 70 % av de som genomgått behandling för missbruk och beroende är nöjda med behandlingen och uppger att den har varit till hjälp i deras livssituation.
- Minst 50 % av de som avslutat kontakten med Sociala insatsgruppen har en förbättrad situation när det gäller sysselsättning, försörjning och kriminalitet.
- Andelen enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri ökar i jämförelse med 2017.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Handlingsplanen för det vräkningsförebyggande arbetet revideras.	2018-01-01	2018-03-31
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Enheten arbetar med valda områden utifrån programmet.	2018-05-01	2018-12-31
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Enheten väljer ut områden från programmet att arbeta vidare med.	2018-01-01	2018-04-30
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Programmet presenteras för alla medarbetare på APT.	2018-01-01	2018-03-15
Samverkansöverenskommelsen mellan socialtjänst, förskola, skola och fritid uppdateras årligen.	2018-01-01	2018-12-31
Skolsituationen följs kontinuerligt upp för de barn och unga som är placerade i familjehem.	2018-01-01	2018-12-31
Socialtjänsten utvecklar arbetssätten för att ge stöd och insatser till barn och unga i åldern 18-20 år med utgångspunkt från en sammanhållen socialtjänst.	2018-01-01	2018-05-31
Utredningstiderna för barn och unga följs upp varje månad och förhandsbedömning av inkomna orosanmälningar genomförs inom 14 dagar.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Flickor och pojkar samt kvinnor och män som bor eller besöker stadsdelsområdet ska vara trygga. Stadens mätningar och förvaltningens dialoger med boende i stadsdelsområdet visar att den upplevda otryggheten är stor. Att stärka trygghets- och säkerhets- och det brottsförebyggande arbetet är därför en prioriterad uppgift. Arbetet ska vara systematiskt och långsiktigt och ske i samverkan med civilsamhället och polis. Förvaltningen tar därför fram en struktur för hur trygghets-, säkerhets- och det brottsförebyggande arbetet ska samordnas. I samband med detta ser förvaltningen över organisationen för det lokala brottsförebyggande rådet. För att säkra att de aktiviteter som genomförs ger effekt ska årliga lägesbilder tas fram.

Förvaltningen ska ha en väl fungerande krisorganisation som har kunskap att hantera såväl mindre som större krisituationer. Förvaltningen uppdaterar krisledningsplanen och säkerställer att en krisberedskap finns på alla nivåer i förvaltningen. Rutiner och processer ses

över löpande bland annat utifrån att utvärdera inträffade incidenter och följa förändringar i omvärlden. En övning för att pröva krisberedskap och krisledning genomförs under året.

Kunskapen om och förmågan att förebygga våldsbejakande extremism ska öka. Arbetet inom området ska utvecklas genom en tydlig styrning av insatser utifrån kunskap och lägesbilder samt förvaltningens handlingsplan. I arbetet med frågan är samverkan med polisen avgörande.

Trygghet i den fysiska miljön

Arbetet med slyröjning och förbättring av belysning fortsätter. Trygghetsskapande fysiska åtgärder i stadsdelsområdet måste i stor utsträckning ske i samverkan med fackförvaltningar, främst trafikkontoret, eftersom förvaltningen endast har budget och ansvar för parkmark. Vid projekt inom stadsdelsområdets parker och grönområden ingår alltid trygghetsperspektivet.

I årets budget har kommunfullmäktige avsatt medel för trygghetsskapande investeringar i den fysiska miljön. Förvaltningen ska inventera otrygga platser för möjliga projekt och i förekommande fall föra en dialog med berörda fackförvaltningar. I verksamhetsplanen söker förvaltningen medel från central medelreserv för trygghetsskapande åtgärder enligt delprojekt Udden inom utvecklingsprogram för Strandliden, se även under investeringar.

Förvaltningen fortsätter arbetet med trygghetsvandringar för att identifiera upplevda otrygga platser med barn-, äldre- och jämställdhetsperspektiv. Syftet är att få kunskap om hur det offentliga rummet används och om fysiska och sociala trygghetsinsatser behövs på specifika platser. I trygghetsvandringarna ingår polis, trafikkontoret, representanter från fastighetsägare samt andra berörda aktörer med syfte att stärka samordningen av trygghetsskapande åtgärder inom stadsdelsområdet.

I tidigare trygghetsvandringar har Hässelby Torg identifierats som en otrygg plats. Förvaltningen fortsätter erbjuda ett varierat fritids- och kulturutbud på Hässelby torg under sommaren, Sommar på torget. Utbudet ska bidra till generationsöverskridande möten i syfte att öka den upplevda tryggheten.

Parker och naturområden

Planering av parker och grönområden sker i enlighet med den lokala parkplanen. Tillgängligheten inom lekparker, strandbad, parker och grönområden ses löpande över och åtgärder genomförs vid behov. Vid större projekt inom stadsdelsområdets parker och grönområden genomförs medborgardialog tidigt i planeringsprocessen.

Upprustningen av parkleken Guldets fortsätter med fokus på området runt parklekshuset där lekplatsen får en helt ny, tillgänglighetsanpassad utformning. I övrigt görs en översyn av planteringar och träd samt att nya gröna ytor skapas.

Upprustningen av parkleken Gulsippan genomförs som ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningen och exploateringskontoret. Under året anläggs en bana för pumptrack och en mindre u-ramp för skateåkning.

Tidigare parkleken Oxtungan rustas upp för att omvandlas till en attraktiv park. Under 2018 sker upprustning av barnhagen som får ny lekutrustning och det befintliga staketet kommer att tas bort dessutom iordningsställs en yta med träningsredskap för en bred målgrupp.

Solursparken ska utvecklas till en stadsdelspark med plats för olika målgrupper och åldrar, en förnyelse som också ska bevara de kulturhistoriska värden som idag präglar parken. Under 2018 ska parken utvecklas med en ny lekplats, sittplatser, promenadstråk, förnyad vegetation

samt en anläggning med permanenta stadsodlingslådor som också får framdraget vatten med tappkran. Förvaltningen föreslår därutöver att nämnden ansöker om medel för klimatinvesteringsåtgärder med syfte att bidra till en hög beredskap för kommande klimatförändringar. Projektet innebär utökad hantering av dagvatten, normala och stora flöden i Solursparken. (Se även investeringar).

Mellan Friherregatan och Melongatan i Hässelby finns ett naturstråk, parkstråket Fyrklövern. Med trafikkontoret som beställare utarbetades under 2017 ett program för att definiera parkens karaktär och innehåll. Målsättningen är att parken ska bli en central mötesplats i stadsdelen med plats för barn, unga, vuxna och äldre, samtidigt som parkens ekologiska värden bevaras och stärks. Projektet är planerat att påbörjas under 2018 med fortsättning under 2019 och 2020 och har av förvaltningen föreslagits som ett prioriterat "Grönare Stockholm" projekt.

Trafikkontoret genomförde under 2017 en medborgardialog om Hässelby torg, parkstråket och Örmängstorget. Under 2018 ska stråket utvecklas till gröna, trygga, upplevelserika, attraktiva platser genom att kopplas samman i ett nätverk av gröna stråk. Genom att få fler att vistas längs stråket och att nuvarande baksidor, exempelvis vid busstorget, planeras om, ökar tryggheten i området. Genomtänkt dagvattenhantering och varierad grönska ska prägla hela stråket och bidra till att skapa en hållbar stadsdel. Projektet sker i samverkan med trafikkontoret och är av förvaltningen föreslagen som ett "Grönare Stockholm" projekt.

I enlighet med de reinvesteringsbehov som finns kommer fokus ligga på asfaltering av gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet, med prioritering där störst behov föreligger. Fortsatt översyn sker av ledstänger vid trappor och branta backar exempelvis mot busshållplatser. Upprustning avseende tillgänglighet och utrustning av stadsdelsområdets lekplatser fortsätter i den takt som de nycklade investeringsmedlen medger. Vidare kommer upprustning ske av planteringar i Rosenparken i Riddersvik.

Vid Maltesholmsbadet tas befintliga grillar bort och ersätts med ny grillanläggning. Skyltningen vid badet förbättras för att tydliggöra förhållningsregler och det befintliga staketet utökas för att förhindra bilkörning på strandbadet. Strandpromenaden mellan Kanaanbadet och Maltesholmsbadet förbättras med nytt slitlager, vid skogsbrynet utförs slyröjning.

Miljöförvaltningen utreder i samarbete med stadsdelsförvaltningen de bakomliggande orsakerna till återkommande dåliga badvattenprover vid Maltesholmsbadet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	58 %	76 %	År
Kommentar Målvärdet är satt utifrån 2013-2017-års resultat som har varierat mellan 50-57 procent. Målvärdet bedöms bidra till kommunfullmäktiges mål samt som rimligt och utmanande.			
 Stockholmarnas nöjdhet med rent och städad	70 %	70 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	70 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafikinämnden och stadsdelsnämnderna verka för ökad trygghet i stadens utemiljöer med fokus på situationell brottsprevention	2018-01-01	2018-12-31
 Kommunstyrelsen ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp och förvalta de lokala samverkansöverenskommelserna med polisen	2018-01-01	2018-12-31
 Trafikinämnden ska, i samarbete med stadsdelsnämnderna, verka för en tryggare utemiljö genom exempelvis förbättrad belysning, parkmöbler och genom att hantera växtlighet i det offentliga rummet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Boende och besökare har tillgång till parker med rekreations- och naturvärden

Förväntat resultat

-Andelen kvinnor och män som är nöjda med skötseln av parker och grönområden uppgår till minst 70 % (56 % år 2017).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En tillgänglighetsanpassad ramp anläggs i vattnet vid Kanaanbadet med syfte att möjliggöra bad för personer med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet)	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen ska i samverkan med polisen bygga upp ett lokalt brottsförebyggande råd.	2018-01-01	2018-09-01
Förvaltningen utreder möjligheten att på sikt anlägga en konstfrusen isbana.	2018-01-01	2018-12-31
Hässelby torg, parkstråket och Örmängstorget utvecklas till gröna, trygga, upplevelserika, attraktiva platser genom att kopplas samman i ett nätverk av gröna stråk.	2018-01-01	2018-12-31
I samarbete med trafikkontoret verkar förvaltningen för att öka tillgängligheten inom stadsdelsområdet under vintersäsongen. (Program för delaktighet)	2018-01-01	2018-12-31
Solursparken utvecklas med ny lekplats, sittplatser, promenadstråk, förnyad vegetation samt anläggning med permanenta stadsodlingslådor.	2018-01-01	2018-12-31
Upprustning av parkleken Guldets fortsätter med fokus på området runt parklekshuset där lekplatsen får en helt ny, tillgänglighetsanpassad utformning. (Program för delaktighet)	2018-01-01	2018-12-31
Upprustningen av parkleken Gulsippan fortsätter med anläggning av en bana för pumptrack och en mindre u-ramp för skateåkning.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män är trygga på allmänna platser

Förväntat resultat

-Andelen kvinnor och män som upplever trygghet i den stadsdel där man bor ökar (51 % år 2017).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En struktur tas fram för hur trygghets-, säkerhetsarbetet ska samordnas.	2018-01-01	2018-09-01
Förvaltningens handlingsplan mot våldsbejakande extremism implementeras	2018-01-01	2018-05-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utöka utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter på Hässelby torg	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Förvaltningen samverkar kontinuerligt med exploaterings-, stadsbyggnads- och fastighetskontoret samt Micasa och Sisab för att bevaka nämndens behov av lokaler för service- och gruppboendestäder, förskolor, parklekar och fritidsgårdar.

Förvaltningen följer upp att personer som fått beslut om bostad får erbjudande om bostad. I de fall beslut inte kan verkställas informerar förvaltningen om andra insatser i avvaktan på att beslutet kan verkställas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Invånarnas behov av nämndens verksamheter beaktas tidigt i stadsplaneringen

Förväntat resultat

-Lokalbehovet för nämndens verksamheter är tillgodosett.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Attraktiv och jämställd fritid

Alla barn och ungdomar ska känna sig välkomna att delta i fritidsverksamheten på parklekar, fritidsgårdar och i de särskilda lovaktiviteterna. Flickor, HBTQ-ungdomar och ungdomar med funktionsnedsättning är en grupp som nyttjar fritidsverksamheten i mindre utsträckning. Fritidsutbudet ska därför anpassas för att nå de underrepresenterade grupperna. För att fler flickor ska besöka fritidsgårdar kommer tjej-och killforum erbjudas. För att öka kunskap och intresset för fritiden mellan flickor och pojkar från olika stadsdelar arrangeras ungdomsträffar. För att fler flickor och pojkar ska känna sig välkomna att besöka fritidsverksamheten ska en ung fritidskommission upprättas där den underrepresenterade gruppen ingår som referensgrupp för att bidra i anpassningen av fritidsutbudet. Parklekarna ska utveckla aktiviteter för att bli attraktiva för både flickor och pojkar. Medarbetare inom fältförlagt socialt arbete (fältassistenter, föräldrarådgivare, skolsocionom, medborgarvärdar och fritidsledare/pedagoger) ska HBTQ-diplomeras.

Alla barn och ungdomar ska på samtliga lov erbjudas ett kostnadsfritt fritids-, kultur- och idrottsutbud. Detta förutsätter ökad samverkan med civilsamhället och med berörda fackförvaltningar. Familjekollo och aktiviteter inom idrott och natur ska prioriteras.

I samverkan med idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och civilsamhället kommer förvaltningen att anordna en fritids-, kultur- och idrottsmessa för invånare.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	79 %	79 %	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar deltar i fritids- och idrottsaktiviteter

Förväntat resultat

-Andel flickor som deltar i förvaltningens fritids- och idrottsaktiviteter ökar till minst 40 % (27 % år 2017).

-Antal flickor och pojkar som deltar i Summer Camp ökar till 100 (69 år 2017).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En ung fritidskommission upprättas. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31
Flickor uppmuntras att bli delaktiga i idrottsförening, spontanidrott och annan fritidsverksamhet.	2018-01-18	2018-12-31
Förvaltningen anordnar en fritids-, kultur-, och idrottsmessa.	2018-01-01	2018-08-31
Förvaltningen arrangerar nationaldagsfirande	2018-01-01	2018-06-10
Medarbetare inom fältförlagt socialt arbete HBTQ-diplomeras.	2018-01-01	2018-06-30
Minst ett familjekollo anordnas i stadsdelsområdet.	2018-01-01	2018-08-31
Möjligheten till medlemskap i KEKS, Kvalitets och kompetens i samverkan, undersöks.	2018-01-01	2018-04-30
Summer Camp genomförs i samverkan med Stockholmsidrotten och idrottsförvaltningen.	2018-01-01	2018-08-31
Ungdomar från olika stadsdelar deltar på ungdomsträffar som förvaltningen anordnar. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Alla invånare och brukare ska, oavsett förutsättningar, ges möjlighet att uppleva eller utöva kultur. Barn ska möta och erbjudas möjlighet att pröva kultur i olika former i parklek och förskola. Enskilda med funktionsnedsättning, enskilda med missbruk och äldre möter kultur i öppen verksamhet eller i särskilt boende. Kulturaktiviteterna ska vara anpassade efter målgruppens behov. I förskolan ges alla barn möjlighet att delta i en professionell kulturupplevelse per termin.

Kulturombuden på förvaltningens enheter känner sin målgrupp väl. De är därför centrala i arbetet med att planera och genomföra olika kulturaktiviteter i den egna verksamheten. Gemensamma träffar för kulturombuden arrangeras kontinuerligt för att öka samverkan och förenkla för enheterna att ta del av och dela goda exempel. Alla enheter kan söka interna kulturmedel för att arrangera kulturaktiviteter. Det interna stödet till enheterna fortsätter att utvecklas, de verksamheter som riktar sig till äldre, enskilda med funktionsnedsättning och vuxna med missbruk är prioriterade.

De invånare som inte tar del av förvaltningens kultur i ordinarie verksamhet ska också ges möjlighet att ta del av kultur. För att nå fler invånare utvecklas samverkan med det lokala

kulturlivet. Scenframträdanden i stadsdelsområdets bibliotek prövas under året.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	74 %	74 %	År

Nämndmål:

Invånarna möter ett tillgängligt och mångsidigt kulturutbud

Förväntat resultat

- Andelen föräldrar till flickor och pojkar i förskolan som är nöjda med barnets kulturupplevelser uppgår till minst 70 % (69 % 2017).
- Brukare och besökare erbjuds kulturupplevelser i förvaltningens verksamheter i parklekar, inom missbruksvården, äldreomsorgen, omsorgen om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri.
- Invånare och besökare erbjuds kulturupplevelser på allmänna platser och bibliotek.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter utser ett kulturombud	2018-01-01	2018-02-28
Alla förskolor tar fram en broschyr med information om årets planerade kulturaktiviteter	2018-01-01	2018-03-31
Barnen i förskolan erbjuds minst en professionell kulturupplevelse under hösten	2018-08-01	2018-12-31
Barnen i förskolan erbjuds minst en professionell kulturupplevelse under våren	2018-01-01	2018-06-30
Brukare och besökare erbjuds kultur i förvaltningens utförarenheter.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

För att kvinnor och män ska ha en trygg ålderdom är samverkan mellan interna och externa aktörer viktig. Förvaltningen kommer under året att utveckla samverkan. Ett sätt att samverka mellan olika aktörer är SIP, samordnad individuell plan, som förvaltningen fortsätter att arbeta med. SIP är viktigt för att göra mottagandet i hemmet tryggt efter exempelvis en sjukhusvistelse.

Anhörigstöd

Förvaltningen samverkar med anhöriga, både kring den äldres insatser och kring rollen som anhörig. Förvaltningen kommer att utveckla stödet till anhöriga genom att arbeta med Program för stöd till anhöriga 2017-2020.

Uppföljning

Förvaltningens uppföljningar bidrar till att beställare och utförare har en samsyn kring den äldre och att den äldre ska känna sig trygg. För att följa upp äldre kvinnor och mäns insatser på individnivå arbetar förvaltningen med individuppföljningar på vård- och omsorgsboende. Förvaltningen följer också upp verksamheternas rutiner och arbetssätt. Förvaltningen kommer

under året att arbeta för en sammanhållen uppföljning.

Aktivitetscenter

Äldre skall erbjudas förebyggande insatser i form av en ökad social gemenskap och fysiska aktiviteter. Under året utökas antalet aktivitetscenter i stadsdelsområdet. I dag finns aktivitetscentret Fästmanssoffan i Nälsta. Under 2018 öppnas även ett aktivitetscenter i anslutning till Hässelgårdens seniorboende. Utöver dessa två aktivitetscenter finns även den öppna mötesplatsen Växthuset i Vällingby centrum. Aktiviteter tas fram i samverkan med boende och besökare samt föreningar i området. Verksamheterna är öppna för alla som bor i stadsdelsområdet som är 65 år och äldre.

Utevistelse och måltid i särskilt boende

Alla äldre som bor i särskilt boende erbjuds regelbunden utevistelse. Formerna för utevistelsen utvecklas och anpassas efter den enskildes individens behov. Varje enhet säkerställer att det av dokumentationen tydligt framgår hur den enskilde velat ha sin utevistelse. Måltidsupplevelsen fortsätter att uppmärksammas för att säkerställa att den är av god kvalitet och innehåll. Enheterna har stöd av dietist för att på individnivå följa resultatet av detta arbete.

Hemtjänst

För att äldre kvinnor och män med hemtjänst ska känna sig trygga fortsätter förvaltningen att utveckla den kommunala hemtjänsten. Förvaltningen strävar efter att den äldre med hemtjänstinsatser ska möta så få hemtjänstpersonal som möjligt för ökad trygghet. Arbetet med att följa upp schemaläggning i relation till kontinuitet för brukaren är därför viktig och mäts regelbundet. Förvaltningen har ansökt om att få delta i ett pilotprojekt med handledarledd schemalagd reflektion två timmar i månaden. Syftet med projektet är att stärka medarbetarnas yrkesroll och ge möjligheter till kollegialt lärande.

Uppsökande verksamhet

För att nå fler äldre kvinnor och män, till exempel äldre som har en missbruksproblematik, lider av psykisk ohälsa eller har en funktionsnedsättning, fortsätter den uppsökande verksamheten. Exempelvis bjuds alla äldre med hemtjänstinsatser och deras närstående in till träffar med kaffe och underhållning. Syftet är att öka kunskapen hos de äldre om vilket stöd kommunen kan erbjuda för att skapa trygghet i hemmet. Förvaltningen kommer att rikta en uppsökande verksamhet till äldre över 80 år som inte är aktuella för insatser för att ge information om vilken hjälp som finns att söka. På de mötesplatser som finns ges regelbunden information till besökarna om vilket stöd som finns att tillgå.

Fallprevention

För att minska antalet fallskador för äldre kvinnor och män i särskilt boende intensifierar förvaltningen registreringen i Senior Alert. Syftet med registreringen är att få underlag till förebyggande åtgärder för att minska fallskadorna.

Delaktighet

Kvinnor och män ska vara delaktiga i hur insatsen genomförs. Ett sätt att öka delaktigheten är införandet av ramtid inom hemtjänst som fortsätter att utvecklas under året. Syftet med ramtid är att den äldre ska få större möjlighet att påverka genomförandet utifrån beställd insats.

Genomförandeplanen säkerställer att den enskilde får sin beviljade hjälp på det sätt som hon

eller han önskar. Metoder för att säkerställa att genomförandeplanen aktivt används vid beviljad insats behöver utvecklas. Granskning av genomförandeplanerna, både på enhets- och avdelningsnivå säkerställer att den äldre har inflytande över hur och när hemtjänstinsatserna eller hjälpen i särskilt boende utförs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	72 %	72 %	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	50 %	56 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	84 %	85 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen	85 %	84 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen	85 %	85 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet och registreringen i Senior Alert och Svenska Palliativregistret för att få underlag till förebyggande åtgärder i syfte att bland annat minska fallskadorna	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och föreslå förbättringar som ökar likställigheten i staden samtidigt som det avlastar biståndshandläggare från administrativa uppgifter	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska initiera ett kvalitetsutvecklingsarbete inom särskilt boende för äldre i samarbete med stadsdelsnämnderna	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män har en trygg ålderdom

Förväntat resultat

-Andelen äldre som bor i särskilt boende och uppger att de är trygga ökar till minst 86 % (85 % år 2017).

-Andelen äldre som har hemtjänst i ordinärt boende och uppger att de är trygga ökar till minst 80 % (77 % år 2017).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Medarbetarna erbjuds utbildning om våld i nära relationer, missbruk och psykisk ohälsa.	2018-01-01	2018-12-31
Mötesplatser för äldre utvecklar samarbetet med ideella organisationer	2018-01-01	2018-12-31
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Enheten arbetar med valda områden utifrån programmet.	2018-05-01	2018-05-31
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Enheten väljer ut områden från programmet att arbeta vidare med.	2018-03-01	2018-04-30
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Programmet presenteras för alla medarbetare på APT.	2018-01-01	2018-03-15

Nämndmål:

Kvinnor och män är delaktiga i hur insatsen genomförs

Förväntat resultat

-Andel äldre som bor i särskilt boende som i brukarenkäten uppger att de kan påverka hur de får sin hjälp ökar till minst 60 procent (54 % 2017).

-Andel äldre som har hemtjänst i ordinärt boende som i brukarenkäten uppger att de kan påverka hur de får sin hjälp ökar till minst 82 procent (80 % 2017).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utförarenheterna säkerställer att alla brukare har en aktuell genomförandeplan	2018-01-01	2018-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Verksamheten arbetar systematiskt med att minska energianvändningen. Genom att prioritera resor via gång- cykel och kollektivtrafik bidrar förvaltningen till att miljöanpassa transporter. Verksamheten återvinner matavfall i största möjligaste mån, undviker inköp av engångsmaterial och andra onödiga förpackningar samt ökar andelen inköp av ekologiska livsmedel. Arbetet för en kemikaliesmart förskola fortsätter. I samverkan med fastighetsägare bevakar förvaltningen att eventuella riskfaktorer i verksamhetens lokaler undanröjs.

Park- och naturområden sköts i utifrån den lokala parkplanen. Skötseln ska bidra till stärkt biologisk mångfald. Det görs genom att de reglerande ekosystemtjänsterna tas tillvara samt genom att grönytor och våtmarker bevaras.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Verksamheten arbetar i enlighet med Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. En hållbar energianvändning bidrar till minskat uttag av naturresurser och minskade utsläpp av växthusgaser. I samarbete med de kommunala fastighetsbolagen, verkar förvaltningen för att energieffektiva lösningar väljs vid ny-, till- och ombyggnationer.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Köpt energi (GWh)	1,7 GWh	1785 GWh	År

Nämndmål:

Energianvändningen i verksamheten är hållbar

Förväntat resultat

-Energieffektiviseringar minskar energianvändningen i den egna verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen utreder behov av ytterligare projekt för klimatinvesteringsåtgärder.	2018-01-01	2018-03-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Resor via gång- cykel och kollektivtrafik prioriteras. När avtal för befintliga tjänstebilar löper ut undersöks möjligheten att ersätta dessa med elcyklar/cyklar. Förvaltningens fordonspark samordnas för att uppnå fullt utnyttjande. Vid transporter i förvaltningens regi och vid upphandling av tjänster där fordon krävs, ställs krav på miljöeffektiva transporter. Kollektivtrafikens utveckling bevakas av förvaltningen i samband med årliga remisser från SL samt vid samråd om detaljplaner.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	85 %	85 %	Halvår

Nämndmål:

Resor och transporter i förvaltningens regi är effektiva och hållbara

Förväntat resultat

-Förvaltningens fordonspark minskar i förhållande till antalet enheter som i sin verksamhet använder fordon.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Samtliga verksamheter använder sig av miljöeffektiva resor och transporter.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Skötseln av park- och naturområden sker med utgångspunkt från den lokala parkplanen och bidrar till stärkt biologisk mångfald. Syftet är att tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna i stadslandskapet samt skapa och bevara olika slags grönytor och våtmarker. Gallring av träd sker i naturvårdssyfte exempelvis friställning av ekar för bättre livsmiljö samt att död ved får ligga kvar i skogen till förmån för vedlevande insekter. Vid plantering av perennrabatter väljs insektsfrämjande växter. I Räcksta träsk inklusive vassöarna i sjön, utförs en utvidgad vassröjning med syfte att utveckla en mer varierad biotop med ökad artrikedom avseende exempelvis växter och fåglar. I Kyrkhamn sker fortsatt gallring av granskog samt slåtter av ängsytter. I Grimsta utförs slåtter på befintliga ängsytter samt friställning av ekar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden, arbeta med att tillgängliggöra naturreservaten för stockholmarna samt hur rekreativa och ekologiska värden kan utvecklas och stärkas i reservaten.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Park- och naturmarksområden bidrar till en hållbar livsmiljö

Förväntat resultat

-Skötseln av park- och naturområden utförs på ett hållbart sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen samverkar med Stockholm Vatten och Avfall AB samt miljöförvaltningen i framtagandet av ett "Lokalt åtgärdsprogram" för Räcksta Träsk.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen utreder framtida möjligheter till fastighetsnära stadsodling för boende inom stadsdelsområdet.	2018-01-01	2018-06-30
Plantering av höstlök sker i anslutning till välbefolkade parkstråk.	2018-01-01	2018-12-31
Pop-up planteringar med solrosor, ringblommor m.m. anläggs vid utvalda stråk.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Arbetet med resurseffektiva kretslopp handlar framför allt om att öka återvinningen och därmed minska risker för miljön och människors hälsa på grund av spridning och exponering av farliga ämnen. Vid inköp av varor och tjänster undviks engångsmaterial och onödiga förpackningar. Matsvinnet minskas med genomtänkt planering, tillagning och servering. Vid enheter som i sin verksamhet serverar/tillhandahåller livsmedel sker utsortering av matavfall för biologisk behandling. Vid nyproducerade förskolor används "Stockholmsmodellen" med separation av matavfall och fett i avlopssystemet för vidare transport till biogasanläggning och utvinning av biogas. Förvaltningen undersöker möjligheten att ersätta befintliga papperskorgar vid Maltesholmsbadet med komprimerande kärl för källsortering.

Parkleks- och förskoleverksamheterna fortsätter arbetet med odling i pedagogiskt syfte. Förutom att odling ger barnen och ungdomarna en möjlighet att själva utforma och ansvara för en plats, skapas gemenskap och en känsla för naturen och dess kretslopp.

Nämndmål:

Verksamheten bidrar till resurseffektiva kretslopp

Förväntat resultat

-Enheter som i sin verksamhet serverar/tillhandahåller livsmedel, sorterar ut sitt matavfall för biologisk behandling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Berörda verksamheter källsorterar.	2018-01-01	2018-12-31
Förskolor ansöker om att erhålla Skolverkets certifiering Skola för hållbar utveckling.	2018-01-01	2018-12-31
Utsortering av matavfall för biologisk behandling, påbörjas vid samtliga enheter som i sin verksamhet serverar/tillhandahåller livsmedel och som idag inte har utsortering av matavfall.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Verksamheten bidrar till en minskad kemikalieanvändning genom en ökad användning av ekologiska livsmedel. Målet är att andelen inköp av ekologiska livsmedel ska vara 50 procent år 2019. Vid upphandling och under löpande avtalsperiod, ställs krav på redovisning från leverantören av andelen ekologiska livsmedel i färdigproducerade måltider. Kemikaliefria produkter ska om möjligt prioriteras. Tjänster, varor och kemiska produkter som inkluderar miljö- och hälsofarliga ämnen ersätts med miljömässigt bättre alternativ. Kemikaliecentrums framtagna "Vägledning för kemikaliesmart förskola" ger kunskap och råd om hur skadliga kemikalier ska fasas ut från miljöer där barn vistas i förskolor och parklekar. Vägledningen är indelad i tre olika nivåer baserat på risk, effekt, svårighetsgrad och kostnader. Under 2018 är åtgärderna enligt nivå 2 angelägna att genomföra men ryms inte inom ordinarie budget varför förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om 2,0 mnkr i budgetjustering. (Se även budgetjusteringar).

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	Fastställs 2018	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	80%	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	45 %	45%	År

Nämndmål:

Verksamheten är kemikaliesmart

Förväntat resultat

- Andelen inköp av ekologiska livsmedel/kostentreprenader uppgår till minst 45 % (40 % 2017).
- Nivå 2 i enlighet med kemikaliecentrums framtagna vägledning är genomförd i förskolor och parklekar.
- Chemsoft - kemikaliehanteringssystem används av berörda enheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Tjänster, varor och kemiska produkter som inkluderar miljö- och hälsofarliga ämnen ersätts med miljömässigt bättre alternativ.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Förvaltningen bevakar i samarbete med fastighetsägare att eventuella riskfaktorer, avseende exempelvis ventilation och temperatur, i verksamhetslokalernas inomhusmiljö undanröjs. När åtgärder vidtas för att förbättra inomhusmiljön bevakas att tekniska lösningar som bidrar både till en bättre inomhusmiljö och lägre eller lika energianvändning används. En fortlöpande dialog sker med samtliga fastighetsägare i syfte att säkerställa att verksamhetslokalerna är tillgänglighetsanpassade.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i förvaltningens lokaler är sund

Förväntat resultat

- Verksamhetens lokaler uppfyller stadens krav på sund inomhusmiljö.
- Fysiska skyddsronder har genomförts för samtliga medarbetare.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Verksamheten drivs inom givna ekonomiska ramar för att nå uppsatta mål och ge resultat. Tillgängliga resurser ska användas på bästa sätt för att skapa ett värde för mottagaren av servicen och stöd.

Fler invånare ska bli självförsörjande och fler ska ges möjlighet till utbildning. Därför arbetar förvaltningen med ett tydligt fokus på den enskildes egna resurser och erbjuder stöd och insatser. Familjer med hemmavarande barn och personer som är sjukskrivna eller har försörjningsstöd av socialmedicinska skäl är prioriterade grupper i arbetet. Kvinnor och män med kort utbildning ges stöd till fortsatt utbildning. I arbetet prioriteras kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och har försörjningsstöd.

Verksamheten tar emot studenter vid högskolor och universitet för verksamhetsförlagad utbildning och praktik, främst inom förskolan och myndighetsutövning. Förvaltningen fortsätter samverka med det lokala näringslivet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

Förvaltningen har ett viktigt ansvar i att tillhandahålla platser för verksamhetsförlagad utbildning och praktik för högskole- och universitetsutbildningar som riktar sig mot verksamheter som förvaltningen bedriver. Det är också en möjlighet för förvaltningen att synliggöra sig som arbetsgivare för morgondagens medarbetare.

Förvaltningen samverkar med Karolinska institutet i ett forskningsprojekt, SMART2D, vars syfte är att aktivt arbeta för diabetesprevention. Förvaltningens ser ett värde att samverka med KI i syfte att följa forskningen kring folkhälsa samt för att tillämpa förbyggande insatser bland invånare i Hässelby-Vällingby

Förvaltningen samverkar med Kungliga tekniska högskolan kring EU-projektet, ”New Towns, new arrivals” där Vällingby är ett område som ingår i projektet. Sex europeiska länder/städer ingår i projektet, Storbritannien, Italien, Frankrike, Danmark, Nederländerna och Sverige. Syftet är att utveckla idéer om det europeiska medborgarskapet, civilt och demokratiskt deltagande, motverka stigmatisering av immigranter samt medverka till interkulturella dialoger. Förvaltningen ska tillsammans med KTH arrangera en konferens i Vällingby under 2018.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	55	Tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

Verksamheten samarbetar med högskolor och universitet

Förväntat resultat

-Förvaltningen tar emot 55 studenter från högskolor och universitet i verksamhetsförlagd utbildning eller praktik inom förskola och socialtjänst.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen samverkar med KTH i EU-projekt "New Towns, new arrivals"	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen tar emot studenter från högskolor och universitet i verksamhetsförlagd utbildning eller praktik.	2018-01-01	2018-12-31
I samarbete med Karolinska institutet och Hässelby vårdcentral deltar förvaltningen med att identifiera personer med risk för diabetes och arbeta med att främja förhållande till välbefinnande och motion.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Förvaltningen samverkar med det lokala näringslivet. Detta görs bland annat genom att förvaltningen samordnar ett näringslivsråd där lokala näringslivsfrågor behandlas. I näringslivsrådet deltar representanter från nämnden, Stockholm Business Region (SBR), det lokala näringslivet och förvaltningen. Förvaltningen förmedlar även kontakter till facknämnder och kommunala bolag inom staden till det lokala näringslivet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stockholm Business Region AB ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Förvaltningen deltar i Stockholm Business Regions uppdrag att utveckla företagande i ytterstaden

Förväntat resultat

-Förvaltningen har god kännedom om det lokala näringslivet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Försörjningsstöd och sysselsättning

Förvaltningen fortsätter arbetet med ett tydligt fokus på den enskildes egna resurser och erbjuder stöd och insatser för att fler personer ska bli självförsörjande. Arbetet sker i nära samarbete med Jobbtorg, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och landstinget. Prioriterade grupper är sjukskrivna samt personer som av socialmedicinska skäl uppbär försörjningsstöd. För dessa personer är förvaltningens verksamhet med arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetsforum, en viktig resurs när det gäller arbetsträning och bedömning av arbetsförmågan.

Föräldrar som varit arbetslösa en längre tid erbjuds riktade insatser, bland annat Stockholmsjobb, för att komma ut i egen försörjning och på så sätt öka barnens möjligheter att växa upp under ekonomiskt jämlika levnadsvillkor. Det är också av stor betydelse att antalet unga vuxna i åldern 18-24 år som uppbär försörjningsstöd fortsätter att minska och särskilda handläggare arbetar därför med unga vuxna i nära samverkan med Jobbtorg.

Familjer med barn och unga som lever i osäkra boendeförhållanden på hotell, vandrarhem eller andra tillfälliga boende erbjuds stöd att hitta varaktiga boendeformer. Stadsdelsnämnden

har tillförts medel för en ”bo-lots” för detta arbete. Förvaltningen har därutöver ansökt om särskilda medel från centrala medelreserven för arbete med familjer med barn och unga i osäkra boendeförhållanden.

Feriearbete

Ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få ökad arbetslivserfarenhet, referenser samt kunskap om den kommunala verksamheten. Prioriterade är ungdomar som tidigare inte feriearbetat, ungdomar med sämre socioekonomiska förutsättningar och ungdomar med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Förvaltningen ska erbjuda feriearbeten till ungdomar under sommar-, höst- och jullov. För att barn och ungdomar ska ges möjlighet att feriearbeta i ett annat stadsdelsområde krävs nära samverkan med fackförvaltningar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,9 %	1,6%	Tertial
 Andel unga som varken arbetar eller studerar		Fastställs 2018	År
Kommentar Stadsledningskontoret tar fram mätmetod och årsmål fastställs under 2018. Förvaltningen avvaktar vidare anvisningar och anger inte årsmål i VP 2018.			
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,4 %	1,1%	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	35 st	1 000 st	Tertial
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	50 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	500 st	9 000 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	40 st	1 000 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 000 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska genom jobbtorgen för unga i Kista, Skärholmen och vid Globen, och i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka det uppsökande och stödjande arbetet för unga utan sysselsättning och med komplex problematik samt utveckla insatser för målgruppen.	2018-01-01	2018-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2018-01-01	2018-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna öka utbytet mellan stadsdelarna kring sommarjobben för att öka sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor.	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med villkor för sysselsättningsfrämjande åtgärder vid upphandlingar.	2018-01-01	2018-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället för att skapa förutsättningar för jobb, integration och social hållbarhet med en särskild inriktning mot unga.	2018-01-01	2018-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska, exempelvis inom ramen för sina olika verksamhetsområden, öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar erbjuds feriearbete

Förväntat resultat

- Minst 1000 ungdomar får feriearbete via förvaltningen.
- Minst 100 flickor och pojkar folkbokförda i Hässelby-Vällingby feriearbetar i andra stadsdelsområden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal tillhandahållna ferieplatser som enheterna erbjuder.	650		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens ska samverka med andra stadsdelsförvaltningar i syfte erbjuda ferieungdomar feriejobb i andra stadsdelsområden.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningens utförarenheter ska ta emot feriearbetare under höst, jul och sommarlov	2018-01-01	2018-12-31
Ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds feriearbete	2018-01-01	2018-12-31
Utbildning erbjuds till feriearbetsplatser och handledare	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Kvinnor och män är självförsörjande

Förväntat resultat

- Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar och uppgår till högst 1,9 % (2,0 % tertial 2 år 2017).
- Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar och uppgår till högst 1,4 % (1,5 % tertial 2 år 2017).
- Andelen personer som är sjukskrivna eller av socialmedicinska skäl uppbär försörjningsstöd minskar och uppgår till högst 40%.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden har tagit fram en handlingsplan för stödinsatser till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden som ska implementeras.	2018-01-01	2018-12-31
Översyn och uppföljning av tillgängligheten för att uppnå en god och hög service till personer som söker ekonomiskt bistånd. (Program för delaktighet)	2018-01-01	2018-05-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Utbildning är en nyckel för att komma in på arbetsmarknaden. Förvaltningen ska därför stötta korttidsutbildade kvinnor och män och motivera dem till kontakt med vuxenutbildningen,

arbetsförmedlingen, Jobbtorg och SFI för att på öka möjligheterna att bli självförsörjande. Målgruppen ska även få information om förskola och andra pedagogiska verksamheter. Prioriterade i arbetet är korttidsutbildade kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och har försörjningsstöd.

Nämndmål:

Korttidsutbildade kvinnor och män får stöd till fortsatt utbildning

Förväntat resultat

-Kortutbildade kvinnor och män etablerar kontakt med Jobbtorg.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett projekt med uppsökande arbete startar och syftet är att komma i kontakt med kvinnor och män och motivera dem till kontakt med Jobbtorg och SFI för att påbörja utbildning och/eller praktik.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Verksamheten ska rymmas inom givna ekonomiska ramar och resurserna ska användas effektivt med fokus på målgruppen. Medarbetarnas delaktighet i verksamhetens kvalitetsarbete är en nödvändig förutsättning för att nå uppsatta mål. Arbetet för att involvera medarbetarna i planering och uppföljning av verksamheten ska därför fortsätta. Chefer ska ha god kunskap om stadens styrning och stadens program för kvalitetsutveckling ska vara känt i organisationen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Verksamheten är kostnadseffektiv

Förväntat resultat

-Det ekonomiska utfallet är i balans med budget.

-Andelen nöjda brukare ökar i brukarenkäter i jämförelse med 2017.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
De administrativa funktionernas stöd följs upp.	2018-09-01	2018-10-31
Utveckla en sammanhållen uppföljning av entreprenörer.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Ingen ska bli diskriminerad, trakasserad eller på annat sätt kränkt i förvaltningens verksamhet. Därför ska förvaltningen öka kunskapen om jämställdhet, normkritik, HBTQ och diskriminering i alla verksamheter. Barnperspektivet ska implementeras i verksamheten och för att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering utbildas alla enhetschefer i jämställdhetsanalys.

Förvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare med ett tydligt och närvarande ledarskap som bidrar till en hållbar arbetsmiljö. Trygga anställningar ska vara en självklarhet och heltid norm vid nyanställning. Förvaltningen arbetar systematiskt och prövar nya arbetssätt för att minska sjukfrånvaron. Projektet Alla behövs - ökad frisknärvaro i Hässelby-Vällingby, inleddes 2017 i syfte att minska sjukfrånvaron som förvaltningen fortsätter arbeta med under året.

Ingen ska utsättas för våld. Förvaltningen ska ge flickor och pojkar verktyg för att förebygga och hantera våld och kränkningar. Kvinnor och män som utsätts för våld i nära relation erbjuds samtalsstöd och vid behov skyddat boende. Förvaltningen ska säkerställa att skolbarn som bor i skyddat boende tillsammans med en förälder ska få fortsatt undervisning. Stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck implementeras i verksamheten.

Flickor och pojkar med funktionsnedsättning ska gå i skolan och ha en aktiv fritid. För att förhindra att barn och unga med funktionsnedsättning blir hemmasittande utvecklar förvaltningen samverkar med vårdnadshavare, skola och landsting. Alla brukare ska vara delaktiga i hur insatsen utförs varför arbetet med genomförandeplaner utvecklas.

Ungas organisering ska stärkas och deras kunskap om mänskliga rättigheter, antirasism och jämställdhet ska öka genom utbildningssatsningar. Alla barn och unga ska ha möjlighet att ta del av ett varierat fritidsutbud. Flickor besöker dock fritidsgårdarna i väsentligt lägre grad än pojkar varför förvaltningen ska arbeta uppsökande och samverka med fritidsgårdarna som drivs på entreprenad för att nå fler flickor.

Invånare och besökare ska lätt komma i kontakt med förvaltningen. Verksamheten arbetar för en ökad tillgänglighet genom exempelvis utökade telefontider och möjligheten att ta del av information i sociala medier. Invånare ska ha inflytande på den lokala demokratin, lätt kunna ta del av information och få stöd att påverka och vara delaktiga i den lokala demokratin. På medborgarkontor och andra mötesplatser informera förvaltningen därför om hur den lokala demokratin fungerar samt om olika påverkansmöjligheter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Arbetet med jämställdhetsintegrering fortsätter med fokus på att öka kunskapen om jämställdhet, normkritik och jämställdhetsanalys. Inför planering och beslut ska hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet där det är relevant. Det innebär att verksamheten ska bedöma hur en viss aktivitet eller ett visst beslut påverkar kvinnor och män samt flickor och pojkar. I tjänsteutlåtanden ska jämställdhetsanalys göras där det är relevant.

Samtliga enheter ska arbeta med de jämställdhetsutmaningar de identifierat inom sitt

verksamhetsområde. Det innebär att åtgärder ska identifieras och vidtas i syfte att utveckla verksamheten med målet att makt och resurser fördelas lika. Medarbetarna ska involveras i arbetet.

Chefer och nyckelfunktioner inom alla verksamhetsområden ska utbildas i jämställdhetsanalys för att utveckla förvaltningens analys av könsuppdelad statistik. De jämställdhetspolitiska målen och syftet med jämställdhetsintegrering ska uppmärksammas på alla enheter.

Skolinspektionen har granskat ett 30-tal förskolor i landet och deras arbete med jämställdhet. Granskningen visar att förskolorna inte arbetar systematiskt utifrån ett genusperspektiv. Förvaltningens förskolor använder Skolinspektionens rapport av granskningen, Förskolans arbete med jämställdhet (2017), i arbetet med jämställdhetsintegrering. I rapporten finns observationsstöd och frågor för självvärdering i arbetet.

När beslut om stadens program för ett jämställt Stockholm har fattats i kommunfullmäktige påbörjar förvaltningen implementering av programmet i verksamheten.

Kvinnors organisering

Kvinnors organisering ska stärkas genom aktivt uppsökande arbete mot kvinnor och de civilsamhällesorganisationer som har riktad verksamhet för och med kvinnor. Kvinnor som besöker öppna förskolan, parklekar och Bibblerian ska få kunskap och information om kvinnors deltagande i den demokratiska processen. För att stärka kvinnors organisering ska förvaltningen särskilt uppmärksamma och uppmuntra kvinnoorganisationer att söka föreningsbidrag och delta i demokratiforum.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %	100 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna stödja kvinnors organisering med målet att öka kvinnors makt och inflytande i det offentliga rummet.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Verksamheten är jämställdhetsintegrerad

Förväntat resultat

- Chefers kunskap om jämställdhetsintegrering har ökat.
- Samtliga enheter har en plan för och arbetar med minst en jämställdhetsutmaning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna arbetar med Skolinspektionens självvärderingsmaterial om jämställdhet.	2018-01-01	2018-12-31
Samtliga enheter har upprättat en tydlig plan för hur de ska arbeta med minst en jämställdhetsutmaning under året	2018-01-01	2018-02-28

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Motiverade medarbetare med rätt kompetens för uppdraget är en förutsättning för att bedriva verksamhet med god kvalitet. För att långsiktigt säkerställa det krävs att förvaltningen upplevs som en attraktiv arbetsgivare. Det innefattar en god arbetsmiljö, bra arbetsvillkor, närvarande ledarskap, delaktighet, tydliga uppdrag och mål, tydliga lönekriterier samt utvecklingsmöjligheter.

Förvaltningens arbete som arbetsgivare utgår från stadens personalpolicy, som beskriver förväntningar och krav på medarbetare och chefer. Under året fördjupas arbetet med personalpolicyn och två utvecklingsområden konkretiseras; att styra mot gemensamma mål samt delaktighet och inflytande.

Inom förvaltningen råder nolltolerans mot sexuella trakasserier, diskriminering och kränkningar. Förekomsten av sexuella trakasserier ska kartläggas och motverkas. I stadens medarbetarenkät ska förvaltningen lägga till en eller flera frågor om sexuella trakasserier. En temadag om diskriminering ska genomföras för alla chefer i förvaltningen.

Närvarande ledarskap

Förvaltningens organisationskultur ska präglas av tillit mellan medarbetare och chefer, olika ledningsnivåer och olika funktioner. Det närvarande ledarskapet ska utvecklas och ömsesidiga förväntningar ska vara tydliga.

Systematiskt arbetsmiljöarbete och ökad frisknärvaro

Det systematiska arbetsmiljöarbetet är en integrerad del av den löpande verksamheten. Förvaltningen arbetar efter ett årshjul som ska underlätta för cheferna att säkerställa det systematiska arbetsmiljöarbetet på alla enheter. Årshjulet används också för att i samverkan med de fackliga organisationerna följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Förvaltningen har under 2017 startat projektet ”Alla behövs – ökad frisknärvaro i Hässelby-Vällingby” och projektet pågår hela 2018. Kvinnor är sjukfrånvarande i betydligt större utsträckning än män. De generella insatser som planeras för att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet och rehabiliteringsprocessen i syfte att öka frisknärvaron i förvaltningen förväntas minska främst kvinnors sjukfrånvaro.

Lönekriterier

Lönen fastställs vid anställningen start. Den styrs av arbetets innehåll, svårighetsgrad, ansvar och befogenheter samt utbildning och kompetens. Löneskillnader ska kunna motiveras sakligt och får inte vara diskriminerande. Under året görs löneöversyn efter de fastställda lönekriterierna med utgångspunkt att rätt lön redan gäller för tjänsten. Lönekriterierna kommer under året att förtydligas och implementeras i verksamheterna.

Från deltid till heltid

Förvaltningen ska erbjuda goda arbetsvillkor och fler ska ges möjlighet att arbeta heltid. Det största behovet finns inom äldreomsorgen. Förvaltningen påbörjar arbetet med att ta fram en handlingsplan för att minska antalet ofrivilligt deltidsanställda.

Strategisk kompetensförsörjning

I förvaltningens kompetensförsörjningsplan på 3-5 års sikt har 7 strategiska utmaningar för

kompetensförsörjningen identifierats till vilka aktiviteter har kopplats. Utmaningarna är digitalisering, leda och stödja verksamhetsutveckling, mer omfattande omvårdnadsbehov, komplexa vårdbehov, personalförsörjning inom bristyrken, kompetensbaserad rekrytering samt ett närvarande ledarskap.

Under 2018 genomförs kompetensutvecklingsinsatser för att möta dessa utmaningar. Inom äldreomsorgen genomförs fördjupningsutbildningar för undersköterskor i demens och geriatrik samt grundläggande omvårdnadsutbildningar för medarbetare som saknar det. Vidare genomförs insatser för att höja den digitala kompetensen i hela förvaltningen, bland annat genom att medarbetare inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri erbjuds utbildningar inom ramen för EU-projektet DigIT.

Inom förskolan planeras kompetensutveckling för all personal som del i att implementera förskolans nya läroplan som förväntas träda i kraft under 2018. För medarbetare inom parklekarna som saknar fritidsledarutbildning genomförs under året en komprimerad fritidsledarutbildning. Utbildningar i kompetensbaserad rekrytering genomförs för rekryterande chefer för att bredda rekryteringen, motverka risk för diskriminering samt säkra kvaliteten i rekryteringsprocessen. Inom individ- och familjeomsorgen samt beställaravdelningen fortsätter arbetet med handlingsplanen för förbättrad arbetssituation inom socialt arbete vilket bland annat förväntas leda till att personalomsättningen inom dessa avdelningar fortsätter att sjunka. Förvaltningens chefer ska få kompetensutveckling i jämställdhetsanalys.

Utmaningarna och åtgärderna beskrivs i bilagan Kompetensförsörjningsplan på 3-5 års sikt.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	81	81	År
 Index Bra arbetsgivare	80	84	År
 Sjukfrånvaro	7,3 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,3 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stödja stadsdelsnämnderna i hur äldreomsorgen kan organisera sin ledningsorganisation för att främja det närvarande ledarskapet	2018-01-01	2018-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra och utvärdera en pilot med schemalagd reflektionstid i hemtjänsten	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Förvaltningen är en attraktiv arbetsgivare

Förväntat resultat

-Index för bra arbetsgivare förbättras till lägst 80 (77 år 2017).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förutsättningar för ett mer närvarande ledarskap inom förskola och äldreomsorg skapas.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen arbetar med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering på alla ledningsnivåer.	2018-01-01	2018-12-31
Lönekriterier förtydligas och förankras.	2018-01-01	2018-04-30
Personalpolicyn realiserar genom att avsnitten att styra mot gemensamma mål samt delaktighet och inflytande fördjupas och konkretiseras.	2018-01-01	2018-12-31
Projektet "Alla behövs - ökad frisknärvaro i Hässelby-Vällingby" genomförs för att stärka arbetet med att öka frisknärvaron inom förvaltningen.	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Medarbetare och chefer har rätt kompetens utifrån uppdraget

Förväntat resultat

- Personalomsättningen minskar inom socialtjänsten.
- Andelen förskollärare i förskolan ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen inom socialt arbete fullföljs för att säkerställa kompetensförsörjningen inom yrkesgrupperna socialsekreterare och biståndsbedömare.	2018-01-01	2018-12-31
Enheterna arbetar efter enhetsvisa kompetensförsörjningsplaner.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen deltar i stadens arbete med handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare för att säkerställa långsiktig kompetensförsörjning inom förskolan.	2018-01-01	2018-12-31
Medarbetare och chefer erbjuds utbildningar för att verksamheterna bättre ska dra nytta av digitaliseringens möjligheter.	2018-01-01	2018-12-31
Utbildade fritidsledare genomgår en komprimerad fritidsledarutbildning.	2018-01-01	2018-12-31
Undersköterskor i äldreomsorgen erbjuds fördjupad utbildning inom geriatrik och demens.	2018-01-01	2018-12-31
Utbildning genomförs för chefer i kompetensbaserad rekrytering och stadens rekryteringssystem.	2018-01-01	2018-08-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Motverkar diskriminering

Förvaltningen arbetar för att motverka diskriminering och främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder i verksamheten.

Den nya diskrimineringslagen implementeras under 2018. Arbetet inleddes i slutet av 2017 med en workshop för chefer och skyddsombud inom alla verksamhetsområden. Alla verksamheter ska därefter upprätta en plan med konkreta åtgärder som ligger till grund för det förebyggande arbetet att motverka diskriminering och kränkande behandling i enlighet med lagens krav. Utbildning genomförs för medarbetare inom de olika verksamhetsområdena.

Nationella minoriteter

Alla som tillhör någon av de nationella minoriteterna; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar har särskilda rättigheter som ska tillgodoses i förvaltningens verksamhet. Barn, i synnerhet barn som placeras utom hemmet eller barn med funktionsnedsättning, ska särskilt uppmärksammas. För att säkerställa att hänsyn tas till de särskilda rättigheter de nationella minoriteterna har ska förvaltningen genomföra kunskapshöjande insatser. Förvaltningen ska även genom aktiviteter uppmärksamma de nationella minoriteterna.

I arbetet som förvaltningsområde för finska har förvaltningen en förskoleavdelning för finstalande barn och representanter som finstalande kan kommunicera med i kontakt med myndigheten. Förvaltningen arrangerar även aktiviteter för den finska minoriteten i samverkan med Bromma stadsdelsförvaltning. En informationsbroschyr tas fram med årets aktiviteter.

Förstärkt föräldraskapsprogram

Föräldrar ska stärkas i sin föräldraroll genom generellt föräldrastöd, föräldraträffar och föräldragrupper. Som ett led i detta arbete ska föräldrar få ökad kunskap om mänskliga rättigheter med fokus på barnkonventionen. Föräldrar i de prioriterade områdena och nyanlända barnfamiljer ska särskilt uppmärksammas.

Ungas organisering

Förvaltningen ska i samverkan med civilsamhället stärka ungas organisering genom att involvera unga i dialoger om trygghet och demokrati. Även ungdomar som feriearbetar i förvaltningen involveras i dialogerna. Ungas kunskap om mänskliga rättigheter, antirasism och jämställdhet ska öka genom utbildningssatsningar. Flickors och pojkars resursutnyttjande av fritidsgårdsverksamhet är ojämnt då väsentligt färre flickor besöker fritidsgårdarna. För att öka jämställdheten och öka ungdomars möjligheter att påverka fritidsutbudet arbetar förvaltningen med tjej-och killforum. Förvaltningen arbetar även uppsökande och samverkar med föreningar som arrangerar fritidsaktiviteter för att öka flickors deltagande på fritidsgårdarna och i andra fritidsaktiviteter. Det uppsökande arbetet bedrivs på arenor där flickor och pojkar befinner sig, till exempel i skolor, på fritidsgårdar och på genomgångsboenden för nyanlända. Arbetet förväntas leda till att både flickors och pojkars deltagande ökar och att skillnaderna minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	97 %	Öka	År
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	100 %	Öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	100 %	Öka	År
 Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	100 %	Öka	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med civilsamhället och genom befintliga mötesplatser verka för att nå och stärka kunskaperna hos fler föräldrar om barn och ungas rättigheter. Kommunstyrelsen ska vara behjälplig i arbetet	2018-01-01	2018-12-31

Nämndmål:

Verksamheten är fri från diskriminering

Förväntat resultat

-Andelen brukare som inte upplever diskriminering ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En temadag om diskriminering genomförs för alla chefer i förvaltningen.	2018-01-01	2018-12-31
Förvaltningen stärker föräldrars kunskap om HBTQ.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Barn och unga ska ges möjligheter att uttrycka sin mening i frågor som rör dem och deras åsikter ska beaktas i förhållande till ålder och mognad. Vid myndighetsutövande verksamheter ska barnets bästa alltid utredas, dokumenteras och beaktas i beslut som rör barn, direkt eller indirekt. Oavsett om barnets bästa är avgörande för beslutet eller inte ska det dokumenteras att barnets bästa har utretts och hur detta har gjorts.

Barnperspektivet ska beaktas i all verksamhet vid planering, inför beslut och i utförande i frågor som rör barn. Det gäller till exempel vid förändringar av stadsmiljön och av en parkleksverksamhet.

För att öka kunskapen om barnkonventionen genomförs utbildning till nyckelpersoner inom förvaltningens olika verksamheter. Förvaltningen börjar använda barnchecklistor i ärenden som går till nämnden.

Nämndmål:

Barnperspektivet är integrerat i verksamheten

Förväntat resultat

- Barn och unga uttrycker sin mening i utredningar och beslut som rör dem.
- Barnperspektivet synliggörs i utredningar som rör vuxna.
- Barnperspektivet beaktas inför förändringar av verksamhet, lokaler och stadsmiljön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Det stödmaterial för barnperspektiv som staden tagit fram ska användas i utredning och bedömning av ekonomiskt bistånd.	2018-01-01	2018-12-31
Förskolor och parklekar uppmärksammar Barnkonventionens dag och Internationella Barndagen	2018-06-30	2018-12-31
Samverkansformer utvecklas mellan enheter inom individ- och familjeomsorgen och beställarenheterna för funktionsnedsättning och socialpsykiatri för att uppnå en helhetssyn och säkerställa att barnperspektivet genomsyrar arbetet.	2018-01-01	2018-12-31
Utbildning om barnkonventionen erbjuds till nyckelpersoner inom förvaltningens olika verksamheter.	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Stöd till våldsutsatta och våldsutövare

Kvinnor och män som utsatts för våld i en nära relation erbjuds samtalsstöd och vid behov skyddat boende. Våldsutövare erbjuds kontakt och stöd för att förändra sitt beteende och upphöra med våldet. Föräldrar som bor på skyddat boende har ofta medföljande barn. För dessa barn är det av stor betydelse att de kan fortsätta att gå i skolan eller erhåller undervisning på annat sätt. Särskilda stödsamtal erbjuds barn som upplevt våld genom förvaltningens familjestödsenhet. För att säkerställa ett likvärdigt och samordnat stöd och skydd av hög kvalitet för våldsutsatta och våldsutövare inrättas fyra relationsvåldscentrum i staden. Förvaltningen kommer att medverka i arbetet med relationsvåldscentrum tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar.

Våldsförebyggande arbete

Barn och ungdomar ska ha verktyg för att förebygga och hantera våld och kränkningar på parklek, fritidsgårdar och skola. Som ett led i detta arbete ska samtliga medarbetare inom fältförlagt socialt arbete (fältassistenter, föräldrarådgivare, skolsocionom, medborgarvärdar och fritidsledare/pedagoger) processutbildas i våldspreventiva metoder såsom mentors in violence prevention (MVP), Respekt och självrespekt (ROS) och Agera tillsammans. I detta arbete kommer ungdomar mellan 10-12 år respektive 13-17 år att delta i våldsförebyggande program som genomförs i parklekar och fritidsgårdar.

För att barn och ungdomar ska möta ett gemensamt förhållningssätt gentemot våld på fritiden och skolan ska förvaltningen och skolorna även starta MVP under skoltid. Arbetet påbörjas på skolorna i de prioriterade områdena.

Allmänheten och medarbetare ska få lära sig om våld, sexuellt våld, genusrelaterad våld, barnkonvention och normkritisk förhållningsätt. Förvaltningen genomförde en våldsförebyggande vecka under hösten 2017 som även kommer att genomföras 2018.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta	50 %	Tas fram av nämnden	År
 Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	50 %	Tas fram av nämnden	År
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	250 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män utsätts inte för våld

Förväntat resultat

-Antalet flickor och pojkar som har genomgått ett våldspreventivt program på parklekar och fritidsgårdar uppgår till minst 20.

-Kvinnor och män som varit placerade på skyddat boende uppger att våldet har upphört efter

avslutad placering.

-Alla barn som bor i skyddat boende tillsammans med en förälder erhåller skolundervisning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bilda en arbetsgrupp i samverkan med utbildningsförvaltningen för uppstart av ett våldsförebyggande arbete. (LUP)	2018-01-01	2018-04-30
Genomföra en våldsförebyggande vecka. (LUP)	2018-01-01	2018-11-30
Informera och utbilda personal om våldsprevention	2018-01-01	2018-12-31
Medarbetare erbjuds utbildning i att upptäcka våld i nära relationer.	2018-01-01	2018-12-31
Stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck implementeras. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31
Utforma och utveckla ett våldspreventivt program på parklekar och fritidsgårdar. (LUP)	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

För att flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning ska kunna leva ett självständigt liv samverkar förvaltningen kring brukaren med interna och externa aktörer. Förvaltningen utvecklar samverkan under året.

Hemmasittande barn och unga

För att undvika att barn och unga med funktionsnedsättning blir hemmasittande, det vill säga inte går i skolan eller inte deltar i fritidsaktiviteter, samverkar förvaltningen med vårdnadshavare, skola och landsting. Det kan vara att informera om fritidsutbud, underlätta deltagande i fritidsaktiviteter med ledsagning eller ge stöd i form av korttidstillsyn. Det kan också vara att ge stöd genom familjestöd, korttidsboende eller avlösarinsatser. Förvaltningen samverkar också med skolan. Anpassad skolgång kan vara en väg för att komma tillbaka till skolan. Förvaltningen samverkar även med landstinget kring barn och unga.

Anhörigperspektiv

Trygghet bidrar till att kvinnor och män blir mer självständiga. Förvaltningen samverkar med anhöriga, både kring brukarens insatser och kring rollen som anhörig. Förvaltningen kommer att utveckla stödet till anhöriga genom att arbeta med Program för stöd till anhöriga 2017-2020.

Samsyn

Förutom samverkan med anhöriga och externa aktörer är samverkan mellan olika enheter inom förvaltningen och upphandlade utförarverksamheter viktig. Förvaltningen kommer att arbeta vidare med genomförandeplaner genom att beställarenheten gör tydliga beställningar med mål och delmål. Beställarenheten sedan följer upp att utföraren har en aktuell genomförandeplan som brukaren har varit delaktig i att ta fram.

Sysselsättning

För att fler i målgruppen ska kunna leva ett självständigt liv fokuserar förvaltningen på att ge sysselsättning utifrån brukarens förmåga. En annan viktig aspekt i vägen till att leva ett självständigt liv är en hälsosam livsstil. Enheterna arbetar därför vidare med hälsofrämjande aktiviteter som erbjuds brukarna.

Digital teknik

För att öka möjligheten till kommunikation för personer med funktionsnedsättning är utveckling av teknik och sättet att kommunicera viktig. Förvaltningen kommer att fortsätta medarbetarnas individuella kompetensutveckling genom deltagande i projektet DigIT.

Tillgänglig kommunikation och information

Det ska vara lätt för invånaren att ta kontakt med förvaltningen. Enheter ser över sin tillgänglighet i form av telefontider och övriga kontaktvägar. I medarbetargrupperna förs en dialog om vad ett tillgängligt och gott bemötande innebär.

Arbetet med att målgruppsanpassa den information som enskilda får inför, under och efter beslut eller insats fortsätter. För att erbjuda fler vägar för bland annat vårdnadshavare och anhöriga att ta del av information utökar förvaltningen sin närvaro i sociala medier där behov och efterfrågan finns.

Under 2018 planerar staden att byta plattform för webben vilket bland annat innebär att det blir lättare att ta del av webben via mobila enheter. Informationen på webben förväntas bli mer tillgänglig. Tydlig intern information underlättar för medarbetare att lotsa invånare rätt i kontakten med förvaltningen och är ett viktigt verktyg i arbetet. Förvaltningen fortsätter arbeta med informationen på intranätet för att öka tillgängligheten och genomför insatser för att öka medarbetarnas användning av intranätet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	88 %	År
 Andel nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	90 %	År
 Andel nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	94 %	88 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	95 %	89 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	77 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	73 %	tas fram av nämnden	År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	91 %	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv

Förväntat resultat

-Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning ökar i jämförelse med 2017.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Enheten arbetar med valda områden utifrån programmet.	2018-01-01	2018-12-31
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Enheten väljer ut områden från programmet att arbeta vidare med.	2018-01-01	2018-04-30
Program för stöd till anhöriga 2017-2020. Programmet presenteras för alla medarbetare på APT.	2018-01-01	2018-03-15

Nämndmål:

Invånare möter en tillgänglig verksamhet

Förväntat resultat

-Verksamheten har en hög tillgänglighet under telefontid.

-Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal ökar (94 % 2017).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheter för dialog kring vad ett tillgängligt och gott bemötande är.	2018-01-01	2018-06-30
Enheter ser över sin tillgänglighet i form av telefontider och övriga kontaktvägar	2018-01-01	2018-06-30
Myndighetsutövande enheter målgruppsanpassar i samverkan med kommunikationsfunktionen den information som enskilda får inför, under och efter beslut	2018-01-01	2018-12-31
Stadens nya program för delaktighet implementeras. (Program för delaktighet)	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

För att stärka invånarnas möjlighet till inflytande arbetar förvaltningen med att informera invånare om vilka möjligheter som finns till lokal demokrati. Invånare involveras i dialoger och får även stöd i utformande av medborgarförslag samt att lämna in synpunkter och klagomål. I demokratiarbetet fungerar medborgarvärdar och medborgakontor som en länk mellan invånare och förvaltningen. Alla invånare ska ha tillgång till konsumentkunskap.

För att öka valdeltagandet arbetar förvaltningen med informationsinsatser för att nå förstagångsväljare. Ungdomar ska utbildas till demokratiambassadörer i syfte att ungdomar själva utbildar andra ungdomar om vikten att rösta.

Förvaltningen ska i samverkan med civilsamhället utveckla former för demokratiskt deltagande via fortsatta samråd och dialoger med pensionärsrådet, rådet för

funktionshinderfrågor, demokratiforum och tjej- och killforum. Under året undersöks möjligheten att teckna idéburet offentligt partnerskap (IOP), som är en samverkansmodell mellan offentlig sektor och idéburen sektor. Möjligheten att tillämpa medborgarbudget inom området stadsmiljö, undersöks.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor	41 %	Fastställs 2018	År
 Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö	24 %	Fastställs 2018	År

Nämndmål:

Flickor och pojkar, kvinnor och män har hög tillit till förvaltningen

Förväntat resultat

- Flickor och pojkar, kvinnor- och män i de prioriterade områdena får ökad kunskap om det demokratiska systemet.
- Antal flickor och pojkar, kvinnor och mäns som deltar i medborgardialoger ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Följa upp och återkoppla till medborgarna om de medborgarförslag som har skickats på remiss till fackförvaltningar	2018-01-01	2018-12-31
Genomföra aktiviteter för att öka valdeltagandet	2018-01-01	2018-12-31
Genomföra medborgardialoger	2018-01-01	2018-12-31
I samverkan med civilsamhället utveckla former för demokratisk deltagande	2018-01-01	2018-12-31
Medverka till att invånare får information om stadsplanering	2018-01-01	2018-12-31
Undersöka möjlighet att teckna idéburet offentligt partnerskap (IOP)	2018-01-01	2018-04-30
Undersöka möjligheter till medborgarbudget inom området stadsmiljö	2018-01-01	2018-08-31
Utforma samarbetsavtal mellan civilsamhället och förvaltningen	2018-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Merparten av förvaltningens inköp sker genom centralt upphandlade ramavtal där staden ställer relevanta och hållbara krav. Avtalstrohet till dessa avtal är en förutsättning för att förvaltningen ska kunna säkerställa att målsättningarna uppfylls och elektronisk handel ska användas där så är möjligt. En viktig aktivitet under året är att informera om och implementera stadens nya program för upphandling och inköp.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	63 %	Tas fram av nämnden	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	85 %	85%	År

Nämndmål:

Vid upphandling ställs tydliga krav på hållbarhet

Förväntat resultat

- Förvaltningen ställer miljömässiga krav vid upphandling.
- Förvaltningen ställer sociala krav vid upphandling.
- Förvaltningen är trogen de avtal som finns.
- Andelen elektroniska inköp ökar till minst 63 % (53% prognos 2017).

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktiges förslag till driftsbudget för stadsdelsnämnden 2018 är netto 1 897,7 mnkr. Jämfört med ursprunglig budget 2017 innebär det en ökning med 71,3 mnkr (3,9 %). Jämfört med justerad budget 2017 en ökning med 42,2 mnkr (2,2 %).

Kommunfullmäktige tilldelar ekonomiska medel till stadsdelsnämnderna enligt ett fördelningssystem, där resurserna i huvudsak fördelas efter stadsdelsområdenas socioekonomiska struktur och genom schablonersättning per prestation. Det innebär att nämnden får resurser i relation till förväntat behov och inte utifrån faktiska kostnader. Nämnden kan därför behöva omfördela resurser mellan olika verksamheter utifrån de lokala förutsättningarna som råder.

Det ekonomiska läget i budget 2018 förutsätter budgethållningsåtgärder inom flera verksamhetsområden för att nå budget i balans, åtgärderna ska kontinuerligt följas för att säkerställa väntad effekt.

Budgeten inom verksamhetsområde äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri går till myndighets-/beställarsidan som vid beslut om insatser köper beslutad insats av utförarna som kan vara antingen förvaltningens egna (interna) utförare alternativt privata (externa).

Investeringsbudgeten för 2018 är 19,6 mnkr varav 2,8 mnkr är till maskiner och inventarier och 16,8 mnkr till stadsmiljöverksamhet.

Nedan följer en sammanställning av omfördelad budget 2018 per verksamhetsområde, justerad budget 2017 samt prognos i tertialrapport 2 2017. Därefter en redovisning av budget per verksamhetsområde. Varje område inleds med en budgettabell för hela verksamhetsområdet. Därefter redovisas kort olika delverksamheter samt relevanta nyckeltal.

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Nämnd- och förvaltningsadministration	54,4	-0,4	54,0	62,8	57,1
Individ- och familjeomsorg	264,6	-34,1	230,5	218,9	227,7
<i>varav barn och ungdom</i>	<i>160,6</i>	<i>-17,7</i>	<i>142,9</i>		
<i>varav vuxna</i>	<i>48,8</i>	<i>-10,9</i>	<i>37,9</i>		
<i>varav socialpsykiatri</i>	<i>55,2</i>	<i>-5,5</i>	<i>49,7</i>	<i>51,7</i>	<i>49,6</i>
Flyktingmottagande	79,7	-79,7	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljö, inkl avskrivningar & räntor	28,7	-0,2	28,5	24,6	26,7
Förskoleverksamhet	436,6	-22,3	414,3	398,5	378,5
Äldreomsorg	736,4	-115,6	620,8	599,1	617,1
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	382,6	-18,4	364,2	371,3	373,4
Verksamhet för barn, kultur och fritid	39,6	-3,7	35,9	34,1	31,8
Arbetsmarknadsåtgärder	31,5	-8,1	23,4	23,6	23,6
Ekonomiskt bistånd	130,7	-4,6	126,1	122,6	114,1

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
varav handläggning	31,1	0,0	31,1	32,9	32,9
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total drift	2 184,8	-287,1	1 897,7	1 855,5	1 850,0

	Utgifter	Inkomster	Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Investeringar	19,6	0,0	19,6	19,3	19,2
varav stadsmiljöverksamhet	16,8	0,0	16,8	16,4	16,4
varav inventarier och maskiner	2,8	0,0	2,8	2,9	2,8

*Justerad budget 2017

Nämnd och förvaltningsadministration

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Nämnd	2,1	0,0	2,1		
Administration	35,1	-0,4	34,7		
Övergripande IT-omkostnader	13,2	0,0	13,2		
Övrigt	4,0	0,0	4,0		
Summa	54,4	-0,4	54,0	54,3	56,8
varav omslutningsförändring	0,4	-0,4	0,0		

*Justerad budget 2017

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 54,0 mnkr vilket motsvaras av 2,85 % av den totala budgetramen och är en minskning med 0,3 mnkr jämfört med föregående år. Andelen av den totala ramen 2017 var 3,00 %.

Tilldelad budget innehåller inte några särskilda resurser för att täcka kostnader för nämnd, ledning och administrativt stöd. Det innebär att medel tas från respektive verksamhetsområde för att finansiera dessa verksamheter.

Individ - och familjeomsorg

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Ledning och administration	12,3	-8,6	3,7		
Barn och ungdom	151,4	-11,2	140,2		
Vuxen	45,7	-8,8	36,9		
Socialpsykiatri	55,2	-5,5	49,7		
Summa	264,6	-34,1	230,5	218,1	227,7
varav omslutningsförändring	30,1	-30,1	0,0		

*Justerad budget 2017

Budgeten för Individ- och familjeomsorg uppgår till 230,5 mnkr vilket är en ökning med 12,4 (5,7 %) mnkr jämfört med 2017. I budgeten ingår budgethållningsåtgärder om 6,5 mnkr.

Socialpsykiatri

Budgeten för socialpsykiatri uppgår till 49,7 mnkr, vilket är en minskning med 2,0 mnkr jämfört med 2017. Ingen prishöjning har skett av ersättningarna inom socialpsykiatri.

Insatser Antal helårsplatser	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
Gruppboende	25,6	25	26,3	28
HVB	12	10	11,7	13
Stödboende	17,7	17,1	15,8	22
Boendestöd 1 - 7 timmar å-pris 453 kr	77	77	77	-
Boendestöd 8 - 18 timmar å-pris 404 kr	490	479	445	-
Boendestöd 19 - timmar å-pris 380 kr	410	404	400	-

Barn och ungdom

Budgeten för barn och ungdomsinsatser uppgår till 140,2 mnkr, vilket är en ökning med 10,4 mnkr jämfört med 2017. I budgeten ingår budgethållningsåtgärder om 5,0 mnkr. Åtgärderna består bland annat av att erbjuda insatser på hemmaplan av teamet som arbetar med lösningsfokuserad intensiv hemmabaserad familjebehandling (LIHF) som alternativ till institutionsplacering.

Insatser Antal helårsplatser	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
§ 12 Hem	2,4	1,7	2,9	2,5
HVB-hem	4,6	4	4,9	6,6
Stödboende	12	16	12,9	4
Jourhem	15,9	16	21,1	23

Vuxnenheten

Budgeten för vuxnenheten uppgår till 36,9 mnkr vilket är en ökning med 4,0 mnkr. Inom verksamheten finns Vistet och Café Gemenskap, träfflokaler för vuxna missbrukare. I budgeten ingår budgethållningsåtgärder om 1,5 mnkr. Åtgärderna består bland annat av att där det är möjligt se över pågående placeringar vid stödboende och HVB-hem för att se om alternativ vård kan erbjudas inom öppenvården.

Insatser Antal helårsplatser	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
Hem för vård och boende, HVB 1311	4,1	2,2	6,4	3,2
LVM och § 12-placeringar	1,3	3,1	2,1	1,1
Stödboende	15,9	19,9	18,5	14
Försöks- tränings och jourlägenheter redovisas i T1, T2 och bokslut	174	176	180,5	185

Flyktigmottagande

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Ensamkommande flyktigbarn	79,7	-79,7	0,0		
Summa	79,7	-79,7	0,0		
varav omslutningsförändring	79,7	-79,7	0,0		

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
--------------------	-----------	----------	---------------	----------------	-------------------

*Justerad budget 2017

Budgeten för ensamkommande barn uppgår till 79,7 mnkr. Placeringskostnaderna beräknas täckas av schablonersättningarna från Migrationsverket, kostnaderna för handläggning täcks av generalschablonen. Kostnader och intäkter avseende insatser för övriga nyanlända ingår i redovisningen inom övriga programområden.

Antal helårsplatser	Budget 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
Ensamkommande flyktingbarn	176	176	195,9	222

Stadsmiljö inklusive avskrivningar och räntor

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Administration	2,6	0,0	2,6		
Parkentreprenad enligt betalplan	12,1	0,0	12,1		
Strandbad enligt betalplan	1,3	0,0	1,3		
Parkunderhåll och strand övrigt	2,4	0,0	2,4		
Koloniträdgårdar	0,0	-0,2	-0,2		
Avskrivningar och internränta	10,3	0,0	10,3		
Summa	28,7	-0,2	28,5	24,6	26,7
varav omslutningsförändring	0,2	-0,2	0,0		

*Justerad budget 2017

Budgeten för stadsmiljöverksamhet inklusive avskrivningar och internränta uppgår till 28,5 mnkr, vilket är en ökning med 3,9 mnkr (16 %) jämfört med justerad budget 2017. Ökning med 3,5 mnkr avser ökade avskrivningar och ökning med 0,4 mnkr avser ökade driftkostnader. Budgeten ska finansiera kostnader för skötsel och underhåll, vinterväghållning samt renhållning av parker, naturområden, strandbad, koloniområden, parkvägar och naturreservat. En stor del av budgeten går till att betala fasta kostnader enligt avtal med entreprenören, vilket innebär att extra kostnadsmedvetenhet och restriktivitet avseende beställningar av tilläggsarbeten är nödvändigt för att upprätthålla budgetbalans.

Medel för naturreservat

Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om 2,0 mnkr från centrala medelreserven för skötsel av Kyrkhamn respektive Grimsta naturreservat:

- Slyröjning och slåtter av ängsytor
- Vassröjning för att skapa mer varierad biotop
- Förstärkningar av entréerna till naturreservatet
- Friställa värdefulla ädellövträd

Förskoleverksamhet

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Förskolepeng till enheterna	301,1	0,0	301,1		

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Barnomsorgsavgifter	0,0	-22,3	-22,3		
Barn i behov av särskilt stöd	54,4	0,0	54,4		
Lokalhyror, drift och underhåll	50,8	0,0	50,8		
Introduktion förskola och öppen förskola	4,8	0,0	4,8		
Övrigt	25,5	0,0	25,5		
Summa	436,6	-22,3	414,3	398,5	383,5
varav omslutningsförändring	0,0	0,0	0,0		

*Justerad budget 2017

Budgeten för förskoleverksamheten uppgår till 414,3 mnkr, vilket är en ökning med 15,8 mnkr (4 %). Budgeten baseras på antalet inskrivna barn avläsningen 31 mars 2017. Slutlig justering av budget 2018 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2018.

Förskoleschablonen har höjts med 2,99 % jämfört med 2017. Pengen per barn i förskola utgår med 82,0 % av schablonen vilket är en ökning jämfört med tidigare år då 81,2 % av schablonen utgick som peng. Förskolepengen ska som tidigare finansiera alla kostnader förutom lokalkostnader samt förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration samt medel för barn i behov av särskilt stöd och socioekonomiskt tilläggsbelopp.

I budgeten för förskola är 54,4 mnkr avsatt till barn i behov av särskilt stöd, vilket är ökning med 9,5 mnkr jämfört med föregående år.

Antal inskrivna barn	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
1-3 år fsk	1 011	1 375	1 119	997
4-5 år fsk	1 627	1 106	1 442	1601
1-3 år fdh	0	0	0	0
4-5 år fdh	0	0	0	0
Allmän fsk	18	12	15	15
Totalt	2 656	2 493	2 576	2613
Inskrivningsgrad	2018			2017
Barn 2-5 år	96%			90%

Pengbelopp kr per barn och år			
Förskolebarn	1-3 år	126 310	1-3 år Födda 2015 eller senare
Förskolebarn	4-5 år	106 033	4-5 år Födda 2014 eller tidigare
Allmän förskola		50 396	

Äldreomsorg

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
--------------------	-----------	----------	---------------	----------------	-------------------

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Ledning, biståndsenheten & gemens.adm.	33,3	0,0	33,3		
Hyror	32,6	-22,5	10,1		
Övrigt	6,0	0,0	6,0		
Insatser i ord boende och servicehus	240,4	-18,9	221,5		
Vård- och omsorgsboende	406,1	-73,5	332,6		
Dagverksamhet	15,7	-0,7	15,0		
Insatser övriga	2,3	0,0	2,3		
Summa	736,4	-115,6	620,8	599,1	618,1
varav omslutningsförändring	97,3	-97,3	0,0		

*Justerad budget 2017

Budgeten för äldreomsorg uppgår till 620,8 mnkr vilket är en ökning med 21,7 mnkr (3,6 %) jämfört med justerad budget för 2017. I budgeten ingår budgethållningsåtgärder om 11,2 mnkr beräknat utifrån beställarenhetens aktuella volymer. Åtgärderna består bland annat av att intensifiera individuppföljningen för att säkerställa att rätt insats beviljas till rätt person och att antal utförda hemtjänsttimmar stämmer med antal beviljade timmar.

Priserna är uppräknade med 2,7 % för vård- och omsorgsboenden och med 2,5 % för hemtjänst och dagverksamhet enligt beslut i kommunfullmäktige.

Insatser	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
Antal helårplatser/timmar				
Hemtjänst antal beställda dagtimmar	44 700	47 242	46 285	40 000
Hemtjänst antal utförda dagtimmar	39 300	40 145	38 134	36 000
Hemtjänst	1 200	1 284	1 293	1 350
Servicehus antal timmar	5 050	4 675	5 279	6 300
Servicehus (antal personer)	94	91	100	112
Vård- och omsorgsboende	473	479	477	458

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Ledning, biståndsenheten & gemens.adm.	19,3	0,0	19,3		
Hyror	10,8	-6,5	4,3		
Övrigt	0,0	-0,5	-0,5		
Insatser i ord boende	25,6	-0,3	25,3		
Pers.ass LSS	22,2	-10,7	11,5		
Heldygnsomsorg SoL	16,7	-0,1	16,6		
Insatser övriga	0,7	0,0	0,7		
Resor	23,2	0,0	23,2		
Prestationsbaserade insatser	264,1	-0,3	263,8		
Summa	382,6	-18,4	364,2	371,3	373,4

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
varav omslutningsförändring	18,4	-18,4	0,0		

*Justerad budget 2017

Budgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 364,2 mnkr. Verksamhetsområdets budgetram har minskat med 7,1 mnkr (-1,9 %) jämfört med justerad budget för 2017. Budgetramen består av en preliminär tilldelning schablonersättningar för nivåbestämda LSS-beslut och ett fast anslag. Den preliminära LSS-tilldelningen grundar sig på höstmätningen 2017, men då antalet insatser har ökat sedan dess förväntas prestationersättningar öka utöver den preliminära tilldelningen med 8,1 mnkr. Den slutliga budgetramen fastställs i tertialrapport 2. Det fasta anslaget uppgår till 67,3 mnkr och ska täcka resterande kostnader för verksamhetsområdet vilket omfattar insatser enligt SoL samt de delar av LSS-insatserna som inte täcks av schablonersättningen, t.ex. transporter.

I budgeten ingår budgethållningsåtgärder om 16,3 mnkr beräknat utifrån beställarenhetens aktuella volymer. Den största delen av underskottet ligger på LSS placeringar utanför ramavtalet. Med utgångspunkt från detta kommer förvaltningen under 2018 få stöd av socialförvaltningen att se över priserna för dessa placeringar.

Schablon och peng har höjts med 1,5 % enligt beslut i kommunfullmäktige.

Insatser	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
Antal helårsplatser/timmar				
Hemtjänst antal beställda dagtimmar	3 200	4 018	3 660	3 700
Hemtjänst antal utförda dagtimmar	2 750	3 289	2 957	2 850
Hemtjänst	150	153	149	150
Personlig assistans LSS timmar	2 900	3 747	3 054	2 480
Barn- och vuxenboende LSS	139	140	133	130
Daglig verksamhet LSS	294	299	292	250

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Ledning, stab, drog och brottsprevention	3,0	0	3,0		
Fritidsverksamhet	12,0	0,0	12,0		
Fältverksamhet	2,8	0,0	2,8		
Parklekar	9,2	0,0	9,2		
Kulturverksamhet	0,4	0,0	0,4		
Kultur- och föreningsbidrag	1,0	0,0	1,0		
Konsumentvägledning	0,3	0,0	0,3		
Kollo	3,6	-0,8	2,8		
Medborgarservice	6,8	-2,9	3,9		
Övrigt	0,5	0,0	0,5		
Summa	39,6	-3,7	35,9	34,1	31,8
varav omslutningsförändring	0,8	-0,8	0,0		

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
--------------------	-----------	----------	---------------	----------------	-------------------

*Justerad budget 2017

Budget för barn, kultur- och fritidsverksamhet uppgår till 35,9 mnkr, vilket är en ökning med 1,8 mnkr (5,2 %) jämfört med år 2017. Verksamhetsområdet består av fritidsgårdar varav en för ungdomar med funktionsnedsättning, fältverksamhet, parklekar, kulturverksamhet, kultur- och föreningsbidrag, konsumentvägledning samt kollo. Dessutom ingår arbetet inom det lokala utvecklingsprogrammet för målgruppen barn och ungdomar. Förvaltningen utvecklar även dagkollo, lovaktiviteter och spontanidrott i samverkan med civilsamhället.

Demokratiutveckling

Under barn, kultur- och fritidsverksamhet redovisas även budgeten för demokratiutvecklingsarbete. Budgeten för demokratiutveckling uppgår till 6,8 mnkr varav 2,9 mnkr kommer att tilldelas i samband med avstämningsärendet. I demokratiutvecklingsarbetet ingår medborgarkontor i Hässelby gård och Åkermynatan, medborgarvärdar, mötesplatsen Grimstahörnan och satsningen inom Ungas organisering.

Ekonomiskt bistånd

Budget 2018 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	VP 2018 Netto	VP 2017* Netto	Prognos 2017 (T2)
Ekonomiskt bistånd	130,7	-4,6	126,1	122,6	
varav handläggning	31,1	0,0	31,1		
Arbetsmarknadsåtgärder	31,5	-8,1	23,4	23,6	
Summa	162,2	-12,7	149,5	146,2	137,7
varav omslutningsförändring	5,6	-5,6	0,0		

*Justerad budget 2017

Ekonomiskt bistånd

Budgeten för 2018 uppgår till 126,1 mnkr inklusive kostnader för handläggning, vilket är en ökning med 3,5 mnkr (2,9 %) jämfört med 2017. Totalt för staden bedöms utbetalt försörjningsstöd bli högre med hänsyn till ett ökat inflöde av antalet nyanlända som avslutar sin etableringsperiod samt en ökning av medelbidraget. Enligt Sweco bedöms arbetslösheten att fortsätta minska för år 2018.

Förvaltningens budgetnivå baseras på i genomsnitt 880 bidragshushåll per månad. Detta kan jämföras med oktober 2017 då antalet bidragshushåll var 787 (prel) respektive genomsnittet januari-oktober 2017 som var 795.

	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
Antal hushåll	880	787 (prel)	795	835
Kostnad (tkr/mån)	8 040	7 590	7 028	7 450

Arbetsmarknadsåtgärder

Budgeten uppgår totalt till 23,4 mnkr vilket är en minskning med 0,2 mnkr (0,8 %). Budgeten finansierar arbetsforum, OSA, feriearbetare och Stockholmsjobb/visstidsanställningar.

Antal helårsplatser	Planering 2018	Utfall 2017 Okt	Snitt/år	Planering 2017
OSA (helårsanställning)	20	20	17	20
Visstidsanställningar/Stockholmsjobb (helårsanställning)	20	27	20,9	20
Feriearbeten Tkr	11 900	12 200	–	12 300
Feriearbeten antal	1 000	1 007	–	1 000

Investeringar

Stadsmiljöinvesteringar

Nämnden har tilldelats 16,8 mnkr för stadsmiljöinvesteringar. Specifikation av investeringar framgår av blankett i bilaga.

Maskiner och inventarier

Förvaltningen har tilldelats en budget för investeringar av maskiner och inventarier om 2,9 mnkr. En investering är, enligt stadens anvisningar, en anskaffning av en anläggningstillgång med ett värde över ett basbelopp och ett bestående värde i tre år eller mera. Driftbudgeten belastas sedan, i sedvanlig ordning som vid alla investeringar, med kapitalkostnader under anläggningstillgångens beräknade livslängd.

Parkinvesteringar

Medel för särskilt prioriterade trygghetsåtgärder har avsatts i Central medelreserv 4. Nämnden kan ansöka om medel för att göra investeringar som bidrar till ökad trygghet.

-Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om 7,0 mnkr för trygghetsskapande åtgärder enligt delprojekt Udden inom utvecklingsprogram för Strandliden, se även avsnitt 1.3.

-Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om 5,3 mnkr avseende medel för klimatinvesteringsåtgärder i form av utökad hantering av dagvatten, normala och stora flöden i Solursparken, Vällingby centrum, se även avsnitt 1.3.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt.

Resultatenheter

Resultatenheter

I samband med verksamhetsplanen ska nämnden ange vilka enheter som ska vara resultatenheter. Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatenheterna får ha ett överskott om maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning är att resultatenheten uppfyllt sina åtaganden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anmäler följande resultatenheter 2018:

Förskoleverksamhet

- 301 Grimsta förskolor
- 302 Vällingby förskolor
- 303 Råcksta förskolor
- 304 Nälsta-Vinsta förskolor
- 306 Björnboda-Sörgården förskolor
- 309 Maltesholm-Smedshagen förskolor
- 310 Loviselund förskolor
- 311 Hässelby Gård förskolor
- 312 Trollboda-Smedshagen förskolor
- 314 Backlura förskolor

Äldreomsorg

- 558 Skolörtens servicehus

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Inte aktuellt

Budgetjusteringar

Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om följande budgetjusteringar:

Drift:

- Projekt om totalt 2,5 mnkr för att motverka hemlöshet. Stöd till föräldrar och barn som bor i tillfälliga boenden 1,1 mnkr, kartläggning och insatser till personer 65 år och äldre med 0,7 mnkr och vidareutveckling av mötesplatsen i Vällingby med 0,7 mnkr. (se bilaga)
- Projekt "Boskola" mm för att motverka hemlöshet, 2,1 mnkr (se bilaga)
- Medel för skötsel av naturreservat 2,0 mnkr (se kommentar under nämndens ekonomiska förutsättningar)
- Medel för kemikaliesmart förskola/målet om en giftfri miljö 2,0 mnkr. Medlen ska användas för att genomföra åtgärderna enligt nivå 2 som bl.a. innebär utbyte av gamla lekkuddar och möbler stoppade med skumgummi, utbyte av vilmadrasser och skötbäddar av PVC, utbyte av köksartiklar med non-stick-beläggning samt utbyte av gammal köksutrustning av plast mot glas, porslin, rostfritt stål eller trä. (se kommentar i avsnitt 2.5)

Ingen av ovanstående budgetjusteringar är inkluderade i redovisad nämndbudget. Alla är av den beskaffenhet att om de inte beviljas blir effekten att aktiviteterna inte blir utförda då de inte ryms inom ordinarie budget.

Omslutningsförändringar

Nämndens budgetomslutning förändras genom försäljning av verksamhet till staten, andra

stadsdelsnämnder och kommuner samt genom tilldelning av externa projektmedel. Detta är inte beaktat i kommunfullmäktiges budgetram utan tas upp i verksamhetsplanen och redovisas till kommunstyrelsen. Nämndens kostnader och intäkter beräknas öka med 232,5 mnkr enligt tabell nedan.

Ökade kostnader/intäkter för (mnkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,4	-0,4	0,0
Individ- och familjeomsorg	30,1	-30,1	0,0
Flyktingmottagande	79,7	-79,7	0,0
Äldreomsorg	97,3	-97,3	0,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	18,4	-18,4	0,0
Stadsmiljöverksamhet	0,2	-0,2	0,0
Verksamhet för barn, kultur och fritid	0,8	-0,8	0,0
Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	5,6	-5,6	0,0
Summa	232,5	-232,5	0,0

Medel för lokaländamål

Inte aktuellt

Övriga ekonomiska redovisningar

Inte aktuellt

Kvalitetsarbete

Målet med förvaltningens kvalitetsarbete är att erbjuda invånare en verksamhet av god kvalitet som uppfyller de krav som ställs. Utveckling av verksamheten ska ske med invånarna i fokus. Kvalitetsutveckling genomförs dels utifrån systematisk uppföljning av resultat och arbetssätt, dels utifrån uppföljning av förslag och synpunkter från målgruppen.

Strategisk ledning och styrning

I syfte att integrera och förankra kvalitetsarbete och styrning genom hela organisationen arbetar förvaltningen strukturerat för att öka medvetenheten, kunskapen och delaktigheten hos alla medarbetare. Förvaltningens ekonomichef har utbildning för enheter om stadens styrsystem och budget. Enhetschefer informerar och diskuterar aktuell budget och prognos med medarbetarna på arbetsplatsträffar. Förvaltningen arbetar även strukturerat för att stötta enheterna i arbetet med den egna verksamhetsplan. Ett exempel är att enheterna får återkoppling på sina verksamhetsplaner och att enhetscheferna ges möjlighet att dela med sig och lära av varandra. I samband med uppföljningsrapporter och verksamhetsplan ges stöd och utbildning i uppföljning, analys och i ILS-verktyget till enhetschefer och andra funktioner.

I kvalitetsarbetet har förvaltningen olika system, verktyg och metoder till hjälp. Dessa går på olika sätt in i varandra och uppfyller olika funktioner i kvalitetsarbetet. De mer centrala är:

- ILS-webb (stadens webbaserade verktyg för Integrerad Ledning och Styrning)

- System för internkontroll
- Verksamhetsuppföljning
- Individuppföljning
- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- Kvalitetsutmärkelsen
- Goda exempel
- Brukarundersökningar
- Synpunkter och klagomål
- Medborgarförslag

Nedan redovisas förvaltningens kvalitetsarbete med fokus på de system, verktyg och metoder som verksamheten planerar lägga extra fokus på eller ska utveckla under året.

Planering och uppföljning i ILS-webb

Förvaltningens kvalitetsarbete grundar sig i *Stadens program för kvalitetsutveckling* och är integrerat med stadens styrsystem ILS. I styrsystemet planerar och följer förvaltningen upp verksamheten i enlighet med stadens anvisningar. Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan upprättas också i ILS. Förvaltningen ska under året arbeta för att göra stadens styrning och program för kvalitetsutveckling ytterligare känt i organisationen.

- Under 2018 fortsätter förvaltningen arbetet för att utveckla uppföljningen med fokus på analys av resultat och arbetssätt. Syftet är att förbättra uppföljningen och i högre grad säkra att uppföljning leder till verksamhetsutveckling och att verksamhetens arbete ger effekt för enskilda.

System för internkontroll

Förvaltningens system för intern kontroll inkluderar alla beslutsnivåer i förvaltningen, från förvaltningsledning till medarbetare.

- Under 2018 fortsätter implementering av förvaltningens uppdaterade system för intern kontroll, fokus är på enheterna.

Goda exempel och kvalitetsutmärkelsen

Förvaltningen arbetar för att verksamheten ska dela med sig och ta del av andras goda exempel. I uppföljning av verksamheten beskriver alla enheter goda exempel från sin verksamhet. Deltagande i kvalitetsutmärkelsen uppmuntras på olika sätt. Bland annat ges de som planerar att delta i kvalitetsutmärkelsen särskilt stöd vid upprättande verksamhetsplan.

- Under 2018 fortsätter förvaltningen sprida goda exempel i organisationen bland annat genom medarbetarinformation, på chefsforum och via förvaltningens instagramkonto.

Verksamhetsuppföljning och individuppföljning

Förvaltningen följer upp all verksamhet på entreprenad utifrån ingångna avtal.

Individuppföljning inom socialtjänsten, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning genomförs enligt gällande lagar och riktlinjer.

- Under 2018 ska förvaltningen arbeta för att utveckla en sammanhållen uppföljning av entreprenörer och den egna verksamheten.